

Poradnik

STYCZEŃ

1997

1

BIBLIOTEKARZA

Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

- Bibliotekarz roku 2000
- Współpraca bibliotek szkolnych z publicznymi
- 50-lecie MBP w Ełku

Treść

Anna Machalska-Garbacz	1	BIBLIOTEKARZ ROKU 2000
Jadwiga Andrzejewska	5	ZAKRES I FORMY WSPÓLPRACY MIĘDZY BIBLIOTEKAMI SZKOLNYMI I PUBLICZNYMI
Jacek Drogosz	8	ZASTOSOWANIE BIBLIOTEKI ELEKTRONICZNEJ — PROPOZYCJE
Zofia Sokół	11	MIĘDZYNARODOWE CZASOPISMA DZIECIĘCOMŁODZIEŻOWE W POLSCE (1900-1995)
Franciszek Łozowski	14	NAGRODA IM. ANDRZEJA WOJTKOWSKIEGO PO RAZ TRZECI
Wanda Kochowska	15	BIBLIOTEKOZNAWSTWO I INFORMACJA NAUKOWA. Bibliografia za lata 1994-1995 (4)
Zdzisław Gębołyś	22	BIBLIOTEKARSKIE LEKTURY. „Bibliotheks Taschenbuch” 1996.
Izabela Nagórska	24	KU POŻYTKOWI BIBLIOFILSTWA I BIBLIOTEKARSTWA
Grażyna Szpulak	25	ZAJRZYJMY DO SZKOŁY. Zbiory specjalne — Galeria Sztuki Współczesnej
Sabina Malinowska	26	NOWY BUDYNEK W 60-LECIE WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W OSTROŁĘCE
Sabina Michniewicz	28	BIBLIOTEKA PUBLICZNA W ELKU (1946-1996). 50 lat w służbie społeczności lokalnej
Renata Dudek-Wołowczyk	32	50 LAT MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ IM. JÓZEFA LOMPY W LUBLIŃCU
Wkładka		SPIS TREŚCI za 1996 r.

WYDAWNICTWO

SBP

Dyrektor Wydawnictwa

Janusz Nowicki

00-953 Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7

tel. 827-52-96

REDAKTOR NACZELNY: Władysława Wasilewska,
SEKRETARZ REDAKCJI: Małgorzata Grochocka,
KOMITET REDAKCYJNY: Józef Lewicki (przewodniczący), Jadwiga Andrzejewska,
Jan Burakowski, Marcin Drzewiecki, Andrzej Kempa, Krystyna Kuźmińska,
Mirosława Majewska, Wojciech Szymanowski, Ryszard Turkiewicz.
REDAKTOR TECHNICZNY: Jadwiga Krępilewicz

Wydawca: Wydawnictwo SBP

Prenumeratę prowadzi „Ruch” S.A., urzędy pocztowe i doręczyciele w całym kraju oraz Dział Promocji i Kolportaż SBP 02-103 Warszawa-Ochota, ul. S. K. Hankiewicza 1, tel. 22-43-45. Tam też można nabyć numery bieżące i zaległe.

Skład i łamanie: Ewa Kossowska. Druk i oprawa: Warszawska Drukarnia Naukowa, 00-656 Warszawa, ul. Śniadeckich 8. Zam. 200/96

PORADNIK 1 (562)

BIBLIOTEKARZA

UKAZUJE SIĘ OD ROKU 1949

styczeń 1997

Anna Machalska-Garbacz

Bibliotekarz roku 2000

Coraz powszechniejsza komputeryzacja bibliotek wymusza, oprócz przeobrażeń organizacyjnych, zasadniczą zmianę charakteru zawodu bibliotekarza. Na obecnym etapie transformacji konieczność łączenia czynności związanych z tradycyjną obsługą zbiorów drukowanych z potrzebą stałego dokształcania się w celu sprostania wymogom komputeryzacji powoduje znaczne obciążenia czasowe i psychiczne. Dodatkowych stresów dostarczają bibliotekarzom uwagi użytkowników niezadowolonych z opóźnień wynikających z konieczności przestawienia się na nowe metody pracy. Czytelników bibliotek nie interesują problemy organizacyjne, najchętniej widzieliby biblioteki sprawnie działające i w formach tradycyjnych, i w formach nowoczesnych. Spełnienie tych oczekiwań jest bardzo trudne, przede wszystkim ze względu na czas, jakiego wymaga stałe dokształcanie się. Rozwiązań należy zatem szukać w zmianie organizacji pracy i polityki personalnej.

Na czym te zmiany miałyby polegać? Jakie wymagania miałyby spełniać bibliotekarzy komputerowej?

Jest wiele koncepcji dotyczących realizacji założeń transformacyjnych. Jedne z nich

są mniej, inne bardziej radykalne, ale we wszystkich zgodnie podkreśla się potrzebę przekształceń organizacyjnych, nieustannego dokształcania się pracowników i elastyczności w działaniu tak kierownictwa, jak i personelu. Omawiane w dalszej części artykułu propozycje zmian dotyczą działalności bibliotek skomputeryzowanych, dysponujących przynajmniej częściowo zbiorami w postaci elektronicznej i z pełnym dostępem do rozległych sieci komputerowych, czyli bibliotek nadchodzącego wieku.

Nowoczesne techniki umożliwiają potencjalnie dostęp do olbrzymiej i wciąż rosnącej ilości informacji. Paradoksalnie okazuje się, że im informacji jest więcej i im jest ona łatwiej dostępna, tym trudniej znaleźć użytkownikowi to, czego szuka. Sytuacja taka stwarza możliwości ugruntowania pozycji bibliotekarza jako przewodnika i instruktora w „nawigowaniu” po zasobach elektronicznych baz danych¹.

Realizacja tego zadania wymaga nie tylko bieżącej orientacji w systemach wyszukiwawczych, ale również zdolności koncep-

¹ S. R. Ganpule: *Role of Information Specialist in supporting research*. „IATUL Proceedings” 1995, vol. 4 (New Series) s. 203-211.

cyjnego myślenia, koniecznej dla opracowywania strategii wyszukiwania oszczędzających czas i pieniądze użytkownika. Dla określenia charakteru prac bibliotekarza spełniającego wszystkie te wymagania stosuje się nową nomenklaturę: *information specialist*, *information professional*, *information provider*, a nawet *information facilitator* – „ułatwicz dostępu do informacji”.

Zgola rewolucyjną jak na nasze warunki koncepcję organizacji pracy w nowoczesnej bibliotece przedstawił E. D. Gerrys z Uniwersytetu w Toronto².

Proponuje on mianowicie przejście od struktury hierarchicznej dyrektor – kierownik – podwładny do struktury poziomej złożonej z grup roboczych, zapewniającej każdemu z członków zespołu jednakowe możliwości i pełną samodzielność.

Proszę zwrócić uwagę, że

nie mówi się o jednakowych obowiązkach, tylko o jednakowych możliwościach.

Propozycja zmian strukturalnych powinna wyjść od personelu biblioteki, stanowić efekt przemyśleń i wniosków płynących z własnej obserwacji pracy na poszczególnych stanowiskach.

Miejsce kierowników zajęliby liderzy grup roboczych, których zadaniem byłoby opracowywanie nowych koncepcji, czuwanie nad ciągłym doskonaleniem przyjętych założeń, stymulowanie pomysłów i aktywności członków zespołu. Przewiduje się również spotkania dla omawiania ważnych problemów, ale powinny to być raczej nieformalne dyskusje przy kawie niż tradycyjne zebrania. Chodzi o to, by nowe pomysły były efektem wymiany myśli i doświadczeń, a nie narzuconymi odgórnie wytycznymi do realizacji.

Autor proponuje zupełne odejście od systemu kontroli, egzekwowania i zastąpienie go systemem motywacji. Zamiast ustalania zakresu czynności, proponuje się określenie pola działania. Według Gerrysa czynnikami motywującymi do pełnej efektywności pracy powinny być: świadomość współtworzenia i realizacji koncepcji, prawo do popełniania błędów i możliwość ich naprawy w trakcie wspólnego doksztalcenia się,

a także nagrody finansowe za osiągnięcia. Autor uważa, że znacznie skuteczniejsze, w sensie dopingu do dalszej pracy, są nagrody zbiorowe niż indywidualne. I chyba trzeba przyznać mu rację, bowiem rzadko kiedy jakieś większe osiągnięcie jest wynikiem pracy jednej osoby, choćby z tego powodu, że dla umożliwienia jej pracy twórczej inni przejmują na siebie jej codzienne obowiązki.

Jako podstawowe zasady nowego systemu wartości autor wymienia:

● **poszanowanie indywidualności pracownika** —

przyjmując tę zasadę zakłada się, że każdy z członków społeczności bibliotecznej ma potencjalne możliwości wnoszenia indywidualnego wkładu w realizację wspólnego celu; odpowiednia organizacja pracy i kultura współzycia społecznego powinny wspierać pracownika w jego poczynaniach;

● **respektowanie założenia, że najważniejszy jest użytkownik** —

naczelnym zadaniem powinno być zapewnienie użytkownikowi pełnej satysfakcji ze świadczonych na jego rzecz usług, a tym samym uzyskanie jego akceptacji dla działalności instytucji; należy dążyć do nawiązania partnerskich stosunków z użytkownikiem i angażować go w sprawy biblioteczne;

● **niepoprzestawanie na osiągnięciu pojedynczych sukcesów** —

należy wciąż szukać nowych pomysłów i rozwiązań, uświadomić sobie i innym, że kreatywność i gotowość wprowadzania innowacji są największymi wartościami; zachęcać do eksperymentowania, zakładając, że pewien margines błędów jest w takim systemie pracy nie do uniknięcia, a popełnione błędy będą eliminowane w procesie stałego doksztalcenia się;

● **silną integrację członków zespołu** — zaufanie i wzajemny szacunek wszystkich członków zespołu powinny wynikać z etycznego sposobu ich działania (zachowania reguł współdziałania);

● **umiejętność pracy zespołowej** — polegająca na realizowaniu wspólnych zamierzeń przy wzajemnym wsparciu i zaakceptowaniu współodpowiedzialności; taki system pozwala na indywidualne zaangażowanie i udział każdego z członków zespołu, w celu wypełnienia wspólnych zadań.

Podsumowując — w nowym systemie organizacyjnym:

² E. D. Gerrys: *Organisational transformation*. „LA-TUL Proceeding”, 1995, vol. 4 (New Series) s. 57-72.

- zmiany są procesem ciągłym,
- uczenie się (doksztalcanie) jest integralną częścią działalności organizacyjnej,
- partnerskie układy poziome zastępują hierarchie,
- dużą wagę przywiązuje się do partnerstwa i współpracy z użytkownikami,
- zarządzanie personelem ukierunkowane jest na jego zaangażowanie, a nie na kontrolę.

Podkreśla się z naciskiem potrzebę pracy zbiorowej, a przede wszystkim nieustannej wymiany doświadczeń i zdobytych umiejętności, głównie ze względu na oszczędność czasu i pieniędzy, jaką osiąga się takim działaniem.

Podobne założenia w odniesieniu do bibliotek polskich można znaleźć w krótkim, ale doskonale podsumowującym istotę problemu, artykule Radosława Cybulskiego³. Autor zwraca uwagę na wartość pracy zespołowej — na poprawne relacje między kierownictwem a zespołem oparte na jasnym określeniu naczelných zadań i wartości, na stymulacji twórczego zaangażowania pracowników, na partnerstwie w tworzeniu koncepcji rozwoju, na wzajemnym informowaniu się o problemach i osiągnięciach.

Wymaga to pewnej dojrzałości społecznej i wydaje się, że przed nami jeszcze długa droga do osiągnięcia takiego stanu świadomości. Ciągłe jeszcze mamy zakodowane uczenie się na własny rachunek i indywidualne wykorzystywanie zdobytej wiedzy. Bierze się to przede wszystkim z poczucia niedoceny przez kadrę kierowniczą pracy koncepcyjnej, myślowej. Liczą się i są gratyfikowane osiągnięcia konkretne, policzalne liczbowo. Zdarza się, i to wcale nierzadko, że osoby ambitne doksztalcają się „z doskoku”, robiąc to w przerwach między zleconymi zadaniami lub poświęcając na to czas prywatny. Czy można zatem dziwić się, że w takiej sytuacji nie chcą dzielić się zdobytymi wiadomościami?

Zadaniem kierownictwa powinno być łagodzenie skutków dyskomfortu psychicznego. Zasadniczą i podstawową sprawą jest sprawna, nowoczesna organizacja pracy, uwzględniająca aspekty psychologii i ergonomii. Pracownik powinien mieć świadomość stałego wsparcia w indywidualnych

działaniach, na przykład w postaci promowania samodzielności i inicjatywy. Równie ważna jest odpowiednia przestrzeń, oświetlenie, ekrany neutralizujące skutki promieniowania, możliwości rekreacji itp. Nowa organizacja pracy może wyzwalać u zwierzchników obawę o utratę kontroli nad personelem, jednakże świadomość większych możliwości kierowania działalnością powinna rekompensować ustępstwa.

Wracając do sprawy ukierunkowania całej działalności bibliotecznej na obsługę użytkownika należy podkreślić, że wiąże się z tym rozliczne wymagania, takie jak znajomość marketingu, zarządzania informacją, ekonomii, psychologii. Bardzo ważnym zadaniem, zwłaszcza w środowisku akademickim, z reguły dosyć konserwatywnym, jest zmiana nawyków i przyzwyczajęń użytkownika. Podstawowym działaniem w tym względzie powinny być odpowiednio przygotowane szkolenia zbiorowe, dostosowane do poziomu i zainteresowań użytkownika, a także konsultacje indywidualne, przede wszystkim dla pracowników naukowych, którzy ze względów ambicjonalnych niechętnie przyznają się do niewiedzy.

W dalszej przyszłości, zakładając, że wprowadzone do zasobów biblioteki zbiory będą w postaci elektronicznej i każdy z autorów będzie mógł wprowadzić opracowane przez siebie materiały do sieci, zadaniem bibliotekarza będzie instruktaż, jak należy to robić. Wiąże się z tym znajomość odpowiednich języków oprogramowania, znajomość sposobów zabezpieczania praw autorskich itp.⁴

Wśród nowych zadań, jakich będą musieli podjąć się bibliotekarze, wymienia się działalność dydaktyczną i instruktażową. Zwłaszcza, że

nowa organizacja pracy zlikwiduje lub znacznie ograniczy pewne tradycyjne czynności bibliotekarskie.

Przy założeniu, że większość opisów bibliograficznych będzie przejmowanych z katalogów on-line, ograniczeniu ulegnie zakres czynności oddziału opracowywania zbiorów. Automatyzacja wypożyczania znacznie zmniejszy liczbę pracowników wypożyczalni.

³ Radosław Cybulski: *Bariera strachu paraliżuje postęp*. „Bibliotekarz” 1996 nr 7/8 s. 10-12.

⁴ D. Stoker: *Librarians and the Internet*. „Journal of Librarianship and Information Science” 1994, vol. 26 nr 3 s. 117-119.

Co zrobić, by ograniczyć liczbę zwolnień pracowników?

Rozwiązaniem problemu może być np. tworzenie tzw. mieszanych stanowisk pracy, polegające na wymienności pracowników na danym stanowisku, albo przesuwanie ich z jednego stanowiska pracy na inne³. Są to rozwiązania połowiczne, najmniej kosztowne w sensie społecznym, ale nie ekonomicznym.

Innym, do tej pory nie zagospodarowanym, obszarem nowej działalności bibliotekarza są działania marketingowe, ukierunkowane przede wszystkim na badanie potrzeb użytkowników, nie tylko aktualnych, ale również przyszłych. Badania takie powinny obejmować przede wszystkim ocenę biblioteki przez jej użytkowników i służyć doskonaleniu jej usług oraz wyznaczeniu kierunków działania⁴. Marketing biblioteczny powinien również promować działalność usługową biblioteki, a także sprzedaż produktów myśli twórczej, np. własnych baz danych.

Konieczny będzie również udział we współtworzeniu lokalnej, krajowej i międzynarodowej wymiany informacyjnej, z czym wiąże się umiejętność wprowadzania danych do sieci. H. Ch. Hobohm za istotne zadanie uważa promowanie działalności biblioteki przy wykorzystaniu systemu WWW lub poczty elektronicznej.

Nick Moore⁷ wyodrębnia trzy specjalizacje pracowników oddziałów informacji:

● **kreator** — powinien umieć organizować i rozwijać usługi informacyjne; w tym celu musi znać technikę komputerową, czuć nad sprawnym działaniem systemów informacyjnych, opracowywać metody prowadzenia efektywnych poszukiwań;

● **komunikator** — dostosowuje informację do potrzeb, a nawet cech osobowych konkretnego użytkownika, inaczej mówiąc

indywidualizuje ją; dobry komunikator powinien wiedzieć lepiej od użytkownika, czego ten w danej chwili potrzebuje; podstawowym warunkiem jest głęboka znajomość obsługiwanej dziedziny wiedzy;

● **konsolidator** — gromadzi i przetwarza informację z różnych dostępnych mu źródeł, tak by była ona „pod ręką” i w razie potrzeby była przekazywana od razu, bez konieczności wyszukiwania.

Trzeba przyznać, że są to zadania wymagające wysokiego profesjonalizmu w różnych dziedzinach i ich realizacja wymagałaby odpowiedniego systemu szkolenia takich pracowników.

Istotne jest pytanie, na ile zmiany organizacyjne, które w procesie automatyzacji bibliotek są nieuniknione, dotkną bibliotekarzy. W chwili obecnej trudno dać jednoznaczную odpowiedź. Prawdopodobnie znajdą zastosowanie różne rozwiązania, w zależności od przyjętych systemów organizacyjnych. Przy naszej polityce społecznej będzie to przypuszczalnie system przeszkalaniania i przekwalifikowywania pracowników do nowych zadań. Ponadto będzie to, przede wszystkim ze względów ekonomicznych, proces rozciągający w czasie, a więc pozwalający na łagodzenie skutków zmian.

Czy mamy się więc czego obawiać?

Wszystko wskazuje na to, że nie. Prognozy specjalistów od organizacji i zarządzania są dla bibliotekarzy bardzo optymistyczne. Niektórzy mówią wręcz o nadchodzeniu „złotej epoki” dla naszej grupy zawodowej⁸. Oczywiście trzeba sobie zdać sprawę, że nie obędzie się to bez znacznego wysiłku. Trzeba będzie zmienić nie tylko kwalifikacje zawodowe, ale również, a może przede wszystkim, sposób myślenia i działania. Trzeba również liczyć się z tym, że niektórzy mniej elastyczni, mniej pracowici i ambitni będą musieli odejść z zawodu.

Zmiany zapewne będą dokonywać się w trybie ewolucyjnym, będzie więc czas na oswojenie się z nowymi realiami i wypracowanie sobie własnej strategii postępowania.

³ Artur Jazdon: *Automatyzacja. Rewolucja czy ewolucja w bibliotekach*. „Forum Akademickie” 1996 nr 7/8 s. 16-18.

⁴ H. CH. Hobohm: *Entering the new market place. On the role of traditional social science information providers within the Internet community*. „IFLA Journal” 1995 nr 21 s. 26-30.

⁷ N. Moore: *Creators, communicators, consolidators: the new information professional*. „Managing Information” 1996 nr 3/6 s. 24.

⁸ E. Hyams: *The information professional in the year 2000*. „New Library World” 1996, vol. 97 nr 1129 s. 31-35.

Zakres i formy współpracy między bibliotekami szkolnymi i publicznymi

Funkcje i zadania bibliotek publicznych i szkolnych

Biblioteki publiczne, nadzorowane przez resort kultury i sztuki, oraz biblioteki szkolne, podległe Ministerstwu Edukacji Narodowej, stanowią podstawowe sieci biblioteczne zaspokajające potrzeby społeczne w zakresie czytelnictwa powszechnego i edukacji.

Biblioteki publiczne dla dzieci są młodszymi siostrami bibliotek szkolnych, które towarzyszyły szkolnej nauce od zarania dziejów — w starożytnej Babilonii, w Egipcie, Grecji, Rzymie, przez wieki średnie i nowożytne. Natomiast powszechne biblioteki publiczne powstały w II poł. XIX w. w wyniku upowszechniania się alfabetyzacji i narastania procesów demokratyzacji.

Obecnie biblioteki publiczne i szkolne pełnią podobne funkcje wobec dzieci i młodzieży: dydaktyczno-wychowawczą, opiekuńczo-wychowawczą (w tym diagnostyczno-prognostyczną) i kulturalno-rekreacyjną¹. Różnice w pełnieniu tych funkcji polegają na tym, że biblioteki szkolne powinny stanowić przede wszystkim bazę realizacji szkolnych programów nauczania i wychowania oraz — mając nieograniczony dostęp do wszystkich uczniów szkoły — pracy indywidualnej z czytelnikami, nie tylko rzeczywistymi, ale i potencjalnymi, którzy nie odczuwają potrzeby czytania i korzystania z jakiegokolwiek biblioteki. Natomiast biblioteki publiczne wspierając szkolny proces dydaktyczno-wychowawczy powinny być przede wszystkim ośrodkami animacji kulturalnej², zapewniać rekreację i realizować funkcję opiekuńczo-wychowawczą wobec uczniów będących ich użytkownikami.

W Stanach Zjednoczonych już w r. 1945 standardy dla bibliotek szkolnych *School Libraries for Today and Tomorrow* wskazywały różnice w zadaniach bibliotekarzy szkolnych i publicznych³. Biblioteki szkolne zgodnie z nowoczesnymi tendencjami edukacyjnymi stają się interdyscyplinarnymi pracowniami szkolnymi, przekształcając się w multimedialne centra dydaktyczne (*SLMC – school library media centres*)⁴. Ich rola i obecność w szkole jest równie ważna jak innych pracowni, gabinetów, świetlicy, sali gimnastycznej itp. Biblioteki publiczne zaś są instytucjami kultury i powszechnej oświaty, a ich podstawowym zadaniem jest prowadzenie działalności oświatowo-kulturalnej i informacyjnej uwzględniającej szeroko pojęte potrzeby środowiska.

Podobieństwo funkcji i zadań (z uwzględnieniem jednakże różnic) wobec tych samych użytkowników powoduje potrzebę i konieczność ściślejszej współpracy, mającej na celu lepsze zaspokajanie potrzeb czytelnicych i edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Dziedziny współpracy między bibliotekami publicznymi i szkolnymi

Biblioteki obu sieci mogą współpracować w takich dziedzinach jak:

- gromadzenie i opracowywanie zbiorów bibliotecznych,
- udostępnianie zbiorów,
- działalność informacyjna,
- działalność dydaktyczno-wychowawcza, opiekuńczo-wychowawcza i kulturalno-rekreacyjna,
- doskonalenie bibliotekarzy.

Współpraca w gromadzeniu i opracowywaniu zbiorów polega na uzgadnianiu

¹ Wyjaśnienie istoty tych funkcji w: Jadwiga Andrzejewska: *Bibliotekarstwo szkolne. Teoria i praktyka*. Warszawa 1996, T. 1 s. 44-46.

² Por. Joanna Papuzińska: *Książki, dzieci, biblioteka*. Warszawa 1992 s. 41-54: Animacja w bibliotece.

³ Bogumila Staniów: *Cele i zadania nowoczesnych bibliotek szkolnych w świetle najnowszych amerykańskich standardów*. W: *Bibliotekoznawstwo*, T. XIX. Wrocław 1995 s. 139.

⁴ *Information power. Guidelines for School Library Media Programs*. Chicago 1988.

profilów gromadzenia dokumentów bibliotecznych, systemów klasyfikacji zbiorów, słowników haseł przedmiotowych i słów kluczowych (w przypadku komputerowego tworzenia bazy danych katalogowych i kartotekowych).

W zakresie udostępniania zbiorów biblioteki powinny koordynować dni i godziny otwarcia bibliotek, tak by w dni wolne od udostępniania w jednej bibliotece czytelnicy mogli korzystać z drugiej. Chodzi także o pożyczanie szkole przez biblioteki publiczne w razie potrzeby kompletów książek i innych dokumentów.

Współpraca w działalności informacyjnej obejmuje uzgadnianie tematyki opracowań bibliograficznych i metodycznych oraz wymianę: zestawień bibliograficznych, scenariuszy zajęć bibliotecznych, baz danych katalogowych i kartotekowych w bibliotekach skomputeryzowanych, haseł w kartotekach zagadnieniowych (np. jedna biblioteka opracowuje z ekologii opisy bibliograficzne dotyczące hasła „ochrona środowiska” w dwóch egzemplarzach, druga czyni to samo w odniesieniu do hasła „zdrowa żywność”, następuje wymiana kompletów opisów, co oszczędza czas obu partnerów).

Współpraca w działalności wychowawczej może obejmować:

- uzgadnianie planów pracy edukacyjnej bibliotek i wzajemną pomoc w ich realizacji;

- ustalanie, jakiej pomocy od biblioteki publicznej mogą oczekiwać uczniowie specjalnej troski, będący jej użytkownikami (np. wybitnie zdolni, dyslektycy, mający trudności w nauce, niepełnosprawni, niedostosowani społecznie, znajdujący się w trudnej sytuacji życiowej, niezdecydowani co do kierunku dalszego kształcenia się i wyboru zawodu);

- wymianę spostrzeżeń z obserwacji wspólnych czytelników i dzielenie się doświadczeniami w pracy z czytelnikami.

Współpraca w doskonaleniu zawodowym bibliotekarzy polega na organizowaniu przez ośrodki doskonalenia nauczycieli i działy instrukcyjno-metodyczne wojewódzkich bibliotek publicznych wspólnych zebrań szkoleniowych, seminariów, konferencji, wycieczek szkoleniowych oraz podejmowanie wspólnych badań czytelnictwa dzieci i młodzieży.

Formy współpracy bibliotek publicznych i szkolnych

Bibliotekarze obu typów bibliotek powinni:

- 1) spotykać się na początku roku szkolnego celem podsumowania i oceny zeszłorocznej współpracy oraz koordynacji planu pracy na rok bieżący;

- 2) systematycznie w ciągu roku kontaktować się dla skutecznej realizacji podjętych wspólnych działań i wymiany obserwacji o uczniach — wspólnych czytelnikach celem lepszego zaspokajania ich potrzeb.

Od pracowników bibliotek publicznych należy oczekiwać:

- 1) stwarzania optymalnych warunków do wspomagania szkoły przez odpowiedni dobór zbiorów i budowę warsztatu informacyjnego na podstawie znajomości programów nauczania;

- 2) udzielania uczniom informacji adekwatnie do ich potrzeb związanych z uczeniem się i indywidualnymi zainteresowaniami;

- 3) prowadzenia indywidualnego i grupowego przysposobienia czytelniczego i informacyjnego uczniów;

- 4) umożliwiania bibliotekarzom szkolnym i innym nauczycielom prowadzenia przez nich zajęć w bibliotece publicznej, jeśli nie mają ku temu odpowiednich warunków w bibliotece szkolnej;

- 5) przyjmowania wycieczek uczniów na prośbę bibliotekarza szkolnego i innych nauczycieli;

- 6) organizowania na prośbę wychowawców klas zebrań rodziców w bibliotece, celem zachęcenia ich do zapisania dzieci do biblioteki publicznej;

- 7) wypożyczania na prośbę bibliotekarzy szkolnych kompletów książek i innych materiałów do szkolnych konkursów, olimpiad, lekcji bibliotecznych, dyskusji, spotkań autorskich itp.;

- 8) informowania bibliotekarzy szkolnych o ważniejszych imprezach czytelnicznych celem rozpropagowania ich wśród uczniów (np. za pomocą afiszy dostarczanych do szkoły);

- 9) prowadzenia kart czytelników na prośbę bibliotekarzy szkolnych, którzy przeprowadzają indywidualny pomiar aktywności czytelniczego uczniów z uwzględnieniem

korzystania z innych bibliotek⁵, lub przynajmniej udzielania łącznikom klasowym informacji, którzy uczniowie są czytelnikami biblioteki publicznej. Należy tu nadmienić, że biblioteki publiczne dla dzieci powinny zrezygnować z kopertkowego systemu dokumentacji wypożyczeń jako nie sprzyjającego poznawaniu czytelników — ich aktywności czytelniczej i zainteresowań. Lepsze są półanalityczne karty czytelnika. Komputer umożliwi nawet tworzenie kart analitycznych.

Natomiast bibliotekarze szkolni powinni:

1) dostarczać bibliotece publicznej, z którą współpracują, aktualne programy nauczania i godzin wychowawczych, spisy lektur i książek pomocniczych (może to również uczynić doradca metodyczny w rejonie swego działania);

2) zapraszać pracowników biblioteki publicznej na apele, posiedzenia rady pedagogicznej (za zgodą dyrekcji szkoły) i na godziny wychowawcze (w porozumieniu z wychowawcami) dla wygłaszania pogadek zachęcających do korzystania z biblioteki;

3) zachęcać wychowawców klas, zwłaszcza młodszych, do organizowania wycieczek uczniów do biblioteki publicznej w celu pozyskania ich jako jej użytkowników;

4) zachęcać wychowawców klas do organizowania zebrań rodziców w bibliotece publicznej, informujących o jej usługach na rzecz ich dzieci;

5) informować uczniów o adresie najbliższej biblioteki publicznej, dniach i godzinach jej otwarcia za pomocą odpowiedniej wywieszki na drzwiach biblioteki lub na tablicy ogłoszeń;

6) kierować uczniów do biblioteki publicznej w przypadku braku poszukiwanych przez nich materiałów w bibliotece szkolnej;

7) przy ocenie stanu czytelnictwa w szkole uwzględniać zasięg innych bibliotek wśród uczniów, starać się, by jak największa liczba uczniów korzystała z biblioteki publicznej;

8) propagować w szkole imprezy organizowane przez bibliotekę publiczną, włączyć ważniejsze z nich do własnego

terminarza zajęć i imprez bibliotecznych⁶;

9) pomagać bibliotece publicznej w egzekwowaniu zwrotów książek przetrzymywanych przez uczniów danej szkoły;

10) organizować zgodnie z programem przysposobienia czytelniczego i informacyjnego wycieczki klas VIII, ewentualnie również klas III zasadniczej szkoły zawodowej i klas III szkoły średniej do biblioteki publicznej.

Należy ograniczać (poza wymienionymi tematami) liczbę lekcji bibliotecznych proponowanych do przeprowadzenia bibliotekarzom bibliotek publicznych. Niektóre biblioteki publiczne, zwłaszcza w dużych miastach, narzekają na nadmiar zamówień na lekcje biblioteczne ze strony nauczycieli bibliotekarzy. Trzeba pamiętać, że program przysposobienia czytelniczego i informacyjnego, opracowany przez resort edukacji, obowiązuje bibliotekarzy szkolnych, toteż nie mogą oni w całości cedować tego obowiązku na biblioteki publiczne. W przypadku braku odpowiednich materiałów w bibliotece szkolnej mogą przecież sami przeprowadzić lekcję w bibliotece publicznej, korzystając z pomocy bibliotekarzy w zgromadzeniu potrzebnych pomocy. Joanna Papuzińska słusznie zwraca uwagę na zachodzący w ostatnich latach proces scholaryzacji bibliotek publicznych dla dzieci. Korzystają one z aparatu przymusu szkolnego, przy zaniku typowych form działalności twórczej i ludycznej wokół książki⁷.

Niestety, nie wszędzie i nie we wszystkich dziedzinach i formach wyżej przedstawionych współpraca ta układa się zadowalająco. Zróbmy obopólny rachunek sumienia, stawiając plusy i minusy przy poprzednio wyszczególnionych formach współpracy. Czego jest więcej — plusów czy minusów? I po czyjej stronie?

Urszula Kieler przeprowadziła w Bydgoszczy badania na temat współpracy bibliotekarzy obu typów bibliotek, wprowadzie kilkanaście lat temu, ale sędzę z własnych

⁵ Przykład takiego terminarza w: J. Andrzejewska: *Bibliotekarstwo szkolne...* op. cit., T. 2 s. 196-202.

⁷ Joanna Papuzińska: *Edukacyjne funkcje bibliotek publicznych dla dzieci*. W: *Biblioteka i informacja w systemie edukacji*. Pod red. Marcina Drzewieckiego. Warszawa 1993 s. 102-103.

³ Metoda indywidualnego pomiaru aktywności czytelniczej uczniów jest przedstawiona w *Bibliotekarstwie szkolnym*. J. Andrzejewskiej, op. cit., T. 2 s. 150-161.

obserwacji, że sytuacja zmieniła się niewiele. Bibliotekarze w większości (71% badanych) ocenili zasięg i wyniki współpracy jako złe, rzadziej jako dostateczne (27%). Tylko jedna osoba uznała je za dobre. Jako przyczyny tego stanu rzeczy wskazywano: brak czasu na nawiązywanie kontaktów, brak zainteresowania współpracą ze strony drugiej biblioteki, brak organu odpowiedzialnego za współpracę (tu rysuje się wielka rola doradców metodycznych bibliotek szkolnych i instruktorów bibliotek publicznych).

Tylko niektóre szkoły utrzymywały kontakt z biblioteką publiczną, sprowadzający się przeważnie do wycieczek i lekcji bibliotecznych. Autorka stwierdziła, że:

[...] ani jednego poświadczenia badanych nie uzyskały takie formy współpracy, jak wspólne planowanie w zakresie gromadzenia, opracowania i udostępniania zbiorów, informowanie o pracy drugiej biblioteki, korelacja godzin pracy bibliotek, współdziałanie w zakresie kierowania rozwojem poszczególnych uczniów⁸.

Wydaje mi się, że główną przyczyną braku lub słabej współpracy jest niedostate-

⁸ Urszula Kieler: *Współpraca szkoły z biblioteką publiczną*. „Poradnik Bibliotekarza” 1980 nr 9 s. 10-11.

czne uświadomienie sobie jej wagi z jednej strony lub z obu.

Na temat łączenia bibliotek szkolnych i publicznych jako swoistej formy współpracy wylano już jeśli nie morze, to duże jezioro atramentu. Spośród około 40 publikacji większość wypowiedzi (około 4/5) jest przeciwna łączeniu na podstawie wielu słusznych argumentów. Parokrotnie również zabierałam głos w tej sprawie w „Bibliotece w Szkole”, toteż nie będę się powtarzać.

Krótko mówiąc: wyprowadzanie bibliotek ze szkół holduje przestarzałemu modelowi biblioteki szkolnej jako wypożyczalni lektur obowiązkowych i dowolnych. Model ten nie odpowiada potrzebom edukacji u progu XXI wieku, której głównym zadaniem jest przygotowanie uczniów do korzystania z informacji i do uprawiania samokształcenia przez całe życie w szybko zmieniającym się świecie nauki, techniki, gospodarki i kultury. Biblioteka szkolna jest zatem podstawowym i niezbędnym ogniwem tego procesu. Łączeniu bibliotek należy stanowczo powiedzieć „nie”, natomiast „tak” dla ścisłej współpracy obu sieci.

Jacek Drogosz

Zastosowanie biblioteki elektronicznej — propozycje

Zwiedzając Bibliotekę Miejską w Lyonie, szczególną uwagę zwróciłem na sposób udostępniania artykułów o tematyce regionalnej. Artykuły zapisywane są w postaci komputerowych baz bibliograficzno-pełnotekstowych, a następnie rozprowadzane do innych bibliotek i zainteresowanych instytucji na dyskach optycznych. Prawdopodobnie polskie biblioteki pójdą kiedyś tym samym śladem. Szybki postęp w automatyzacji sprawia, że już teraz warto się zastanowić nad wdrożeniem systemu elektronicznej biblioteki regionalnej.

Dlaczego zbiory regionalne?

Większość publikacji dotyczących danego województwa znaleźć można w czasopiśmie lokalnych ukazujących się na terenie tegoż województwa lub regionu obejmującego kilka województw. W innych częściach kraju są one z reguły niedostępne.

Przygody pewnego studenta

Wyobraźmy sobie sytuację, gdy czytelnik (np. student piszący pracę magisterską)

potrzebuje akurat informacji dotyczących konkretnego zagadnienia związanego z województwem położonym w drugim końcu kraju. Jeśli interesujące go województwo posiada własną bibliografię — jest to już duże ułatwienie. Można dokonać wstępnego wyboru materiałów. Co dalej?

Należy dotrzeć — przykładowo — do kilkudziesięciu artykułów z kilku różnych czasopism, z których wszystkie wydawane są (były) na terenie regionu oddalonego o kilkaset kilometrów. Biedny student musi więc udać się do biblioteki wojewódzkiej (tam powinien znaleźć wszystkie te czasopisma) w interesującym go województwie.

Po dotarciu na miejsce okazuje się, że jeden z roczników gdzieś się zapodział, drugi został skonsumowany przez myszy, trzeci akurat uległ niszczącemu działaniu wilgoci. (Mamy z głowy wstępną selekcję.) Z kilkudziesięciu wybranych wcześniej artykułów zostaje kilka. Po długotrwałych poszukiwaniach jest już niewiele czasu na analizę ich treści. Przydałyby się odbitki kserograficzne. Jeśli kserokopiarka akurat jest w bibliotece, nasz student dźwiga kolejno po jednym roczniku czasopisma w celu ich wykonania. Te jednak pozostawiają wiele do życzenia. Okazuje się, że artykuły z czasopism o dużym formacie zostały „obcięte”, a tekst przy zszyciu — rozmyty.

Kolega z Francji

Jeśli w podobnej sytuacji znajdzie się student we Francji, procedura będzie przebiegać następująco (pomijam wszelkie udogodnienia związane z udostępnianiem tekstów):

Wybierze się on do najbliższej biblioteki (w najgorszym przypadku — departamentalnej) i tam skorzysta z tekstów prasy danego regionu zapisanych na CD-ROM. Jeśli biblioteka nie będzie nawet owego CD-ROM posiadać, dotrze on do bazy danych poprzez sieć. Interesujące go teksty będzie mógł sobie wydrukować. Proste, prawda?

Zestawy tekstów na najbardziej interesujące tematy biblioteki same drukują, a wydruki udostępniają bezpłatnie.

Do czego jeszcze może się przydać elektroniczny zapis dokumentów?

Nie ma (przynajmniej na razie) większego sensu, aby na nośnikach komputero-

wych przechowywać pełne teksty współczesnych książek, zwłaszcza tych, które wychodzą w dużym nakładzie. Jest jednak cały szereg dokumentów, których przechowywanie w postaci zapisu graficznego znacznie ułatwiłoby dostęp do nich i zapobiegło ich zniszczeniu:

- rękopisy i stare druki (muszę przyznać, że z zadowoleniem przyjąłem wiadomość o wydanym na CD-ROM dziele Kopernika *O obrotach sfer niebieskich*),

- dokumenty oglądowe,
- dokumenty życia społecznego,
- nagrania dźwiękowe,
- fragmenty filmów,
- archiwalia.

Widzimy, że na CD-ROM moglibyśmy zapisać nie tylko zbiory drukowane czy rękopiśmienne, ale niemal wszystkie rodzaje dokumentów.

Co do dokumentów audiowizualnych — na razie byłyby to tylko krótkie sekwencje, ale i to jest istotne. Możliwość zapisu na nośniku komputerowym dłuższych nagrań jest pewnie tylko kwestią czasu.

Różne rodzaje dokumentów przechowywane są zazwyczaj w działach zajmujących się gromadzeniem dokumentów regionalnych. Powraca więc zasygnalizowany przeze mnie wcześniej problem.

Jakie korzyści?

Oprócz wspomnianego już ułatwienia w dotarciu do dokumentów i skrócenia czasu dotarcia, korzyści z biblioteki wirtualnej są następujące:

- ochrona cennych zbiorów. Jeśli czytelnicy będą mieć dostęp do dokumentów zapisanych na CD-ROM, ograniczy się znacznie bezpośredni dostęp czytelnika do cennego oryginału. Poza tym, po jednorazowym zeskanowaniu tekstu, nie będziemy niszczyć starych druków wielokrotnym naświetlaniem przez kserokopiarkę;

- posiadanie w bibliotece komputera z czytnikiem CD-ROM i kolorowej drukarki dałoby nam takie same możliwości jak posiadanie jednocześnie kserokopiarki (także kolorowej), rzutnika do slajdów, czytnika do mikrofilmów, magnetofonu, gramofonu i odtwarzacza wideo. Biorąc pod uwagę cenę wymienionego zestawu oraz ilość miejsca, jakie by on zajął — uzasadnienie jest zbyteczne.

Co zrobiono do tej pory?

Nie będą się rozwodził nad coraz częściej wydawanymi encyklopediami multimedialnymi, bo to zupełnie inny temat. W tym artykule chciałbym zwrócić uwagę na tradycyjne zbiory. Na ich ochronę i łatwiejsze udostępnianie.

Wspomniałem już o wydanym na CD-ROM dziele Kopernika. Jak jest z oprogramowaniem do elektronicznego zapisu publikacji?

Miesięcznik „Chip” nr 10/96 wydany w wersji z dodatkiem CD-ROM zawiera jednocześnie poprzedni numer tego czasopisma, wydany w postaci elektronicznej. Dostęp do poszczególnych artykułów odbywa się poprzez odpowiednie hasła za pomocą programu „Acrobat Read”. Niestety, czegoś nie dopatrzone i program nie funkcjonuje jak należy. Jednak jest możliwość dotarcia do poszczególnych plików zawierających treść czasopisma.

Wspomniany program pozwala na:

— oglądanie tekstu w różnych formatach,

— wydruk całych stron czasopisma,

— wyszukiwanie ciągów znaków z tekstu.

Niestety, program nie posiada opcji utworzenia nowego pliku, nie może więc być (choćby eksperymentalnie) wykorzystany do utworzenia biblioteki elektronicznej.

Pewnym zaczątkiem elektronicznych publikacji są również czasopisma udostępniane przez sieć Internetu.

Nie tylko bibliotek:

Podobnie jak biblioteki, problemy z tworzeniem dokumentów elektronicznych będą mieć również muzea, w najwykleszej ewidencji komputerowej swych zbiorów. Była o tym mowa na konferencji, która odbyła się w maju na Zamku Królewskim na

Wawelu, a dotyczyła automatyzacji bibliotek, muzeów i archiwów. Część muzeów przystąpiła już do prowadzenia elektronicznej ewidencji, wykorzystując głównie program „Acces”. Stąd już tylko krok do tworzenia wirtualnych muzeów, po których możemy wędrować nie ruszając się od własnego komputera (w Europie Zachodniej tego typu muzea już istnieją).

Potrzeba dyskusji

O bibliotekach elektronicznych mówi się jeszcze stosunkowo niewiele. Pojęcie automatyzacji bibliotek kojarzone jest zazwyczaj z bibliograficznymi bazami danych bądź czytnikami kodów kreskowych obsługujących wypożyczalnię.

Miejmy jednak na uwadze naszych czytelników, którym często trudno jest dotrzeć do odpowiednich tekstów. Miejmy na uwadze własne biblioteki, których zbiory warto rozpowszechniać nie tylko przez informację katalogową. Miejmy wreszcie na uwadze własne cenne zbiory, które powinniśmy jak najczęściej udostępniać, a jednocześnie chronić przed zniszczeniem i zacytaniem.

W tym miejscu chciałbym zachęcić bibliotekarzy (z różnych typów bibliotek) do dyskusji. Czy powstanie wirtualnych zbiorów rozwiązałoby niektóre z naszych problemów? Czy nie powinniśmy zacząć tworzyć konsorcjów zajmujących się tą sprawą? A jeśli tak, to czy nie byłoby warto podjąć współpracy z pracownikami muzeów, którzy będą w przyszłości korzystać z podobnych programów i od których jesteśmy bardziej doświadczeni w automatyzacji?

Adres do korespondencji: Wojewódzka i Miejska
Biblioteka Publiczna w Zamościu,
Dział Automatyzacji, ul. Perca 14,
22-400 Zamość, tel. (0-84) 711-54

DO AUTORÓW

Redakcja uprzejmie prosi Autorów nadsyłających teksty do druku o podawanie następujących danych:

1. Imię i nazwisko
2. Data i miejsce urodzenia
3. Imiona rodziców
4. Adres zamieszkania

5. Adres urzędu skarbowego
6. Nr PESEL
7. Miejsce pracy

Międzynarodowe czasopisma dziecięco-młodzieżowe w Polsce (1990-1995)

Nowym rodzajem czasopism, które pojawiły się na polskim rynku prasowym, są polskie wersje periodyków międzynarodowych lub zagranicznych, nazwanych w Ośrodku Badań Prasoznawczych w Krakowie „kalkami” w znaczeniu przebitek. Ogółem ukazały się 33 tytuły tego rodzaju, wydawane przez 10 firm wydawniczych. Jeżeli chodzi o odbiór czytelnicy, to podzielić je można na czasopisma dla

dzieci młodszych, starszych i młodzieży szkolnej. Jest to podział umowny, w intencji wydawców takiego podziału nie ma, gdyż dążą oni do specjalizacji tematycznej, wzbudzającej zainteresowanie i zaciekawienie odbiorcy, niezależnie od wieku czytelnika.

Powstawanie „kalek” w zależności od wieku odbiorcy w poszczególnych latach obrazuje poniższe zestawienie:

Wchodzenie „kalek” na polski rynek prasowy (1990-1995)

Kategorie wieku odbiorcy	1990	1991	1992	1993	1994	1995	Razem
Dla dzieci młodszych (3-9 lat)	—	1	2	3	5	3	14
Dla dzieci starszych (10-12/13 lat)	2	3	3	2	3	—	13
Dla młodzieży szkolnej (14-19 lat)	1	3	1	1	—	—	6
Razem:	3	7	6	6	8	3	33

„Kalki” dla dzieci młodszych zaważnęły światem komiksów, które — jak to ocenił Piotr Sarzyński — są „wypełniaczem dziecięcych umysłów”. Autor raportu o czasopismach dziecięcych szczególnie poleca uwadze publikacje wydawnictwa amerykańskiego „Egmont-Polska”, takie jak „Donald Duck”, potem „Kaczor Donald”, „Mickey Mouse”, „Dumbo” czy „Asterix” — jako czasopisma edukacyjno-rozrywkowe, które stały się „przemysłami treści poznawczych, głównie dotyczących giełdy, akcji notowań, hossy i bessy itp.”, zagadnień ekonomicznych związanych z prawami rynku, grą na giełdzie, obrotem pieniądza. Problematyka ta była dotąd w Polsce nieznaną, a podana w formie komiksu, z żartobliwą fabułą, jest łatwo przyswajalna przez dzieci w różnym wieku. W komiksach Kaczor Donald jest mniej agresywny niż w znanych dobranockach, w których „bije rekordy agresji i brutalności”, ale opracowują je inni wykonawcy wykorzystując znaną postać bajkową. Dobrą opinię wśród pedagogów, dziennikarzy

i prasoznawców ma wydawana przez spółkę z o.o. Heinricha Bauera „Ulica Sezamkowa”, polska wersja pisma amerykańskiego w wydaniu firmy niemieckiej. „Ulica Sezamkowa” związana jest z audycją telewizyjną o tym samym tytule, emitowaną raz w tygodniu, zaś kolorowy dwumiesięcznik ma za zadanie utrwalanie treści dydaktyczno-wychowawczych. „Dzieci uczą się z niego, co się nagradza, a co karze, jakie zachowania społeczne są pożądane, a jakie niepożądane” — stwierdziła Lucyna Kirwil badając dla potrzeb Biura Studiów i Analiz Kancelarii Senatu audycje telewizyjne dla dzieci, o czym piszą publicyści na łamach prasy opiniotwórczej.

Mniej entuzjastycznie ocenia się komiksy wydawane przez firmę „TM Semic”, specjalizującą się w produkowaniu takich komiksów jak „Batman”, „Superman”, „Spider-Man”, „X-Man”, „Transformers”, „Barbie”, „Punisher”, „Casper” i inne. Zostały one ocenione surowo, że są „prawdziwym koszmarem dla każdego myślącego rodzica, nie mówiąc już o pedagogach[...]”

gdyż w ich treści „krew leje się jak z wiadra, światem rządzi przemoc, spiętrzenia dramaturgiczne są z reguły splotem idiotyzmów i dziwactw”. Ale firma ta również wydawała miesięcznik „Muminki” — sympatyczne czasopismo związane z „dobranocką” pod tym samym tytułem, „Jurassic Park” — kwartalnik nawiązujący do głośnego filmu *Park Jurajski*, a ostatnio przystąpiła do wydawania „poważniejszych” czasopism, jak na przykład „Najpiękniejsze bajki świata”, czy też kwartalnik „Niespodzianka dla dzieci”, w miejsce „Muminków”, pod tą samą redakcją Danuty Muchowicz-Hernik. Dwa ostatnie tytuły wyraźnie już przygotowują dzieci do nauki szkolnej przez zastosowanie różnego rodzaju ćwiczeń rysunkowych, kolorowania i wykańczania rysunków czy obrazków, zamieszczanie zagadek, krzyżówek, łatwych szarad itp., odpowiednio do poziomu i możliwości umysłowych dzieci. Najczęściej są to przygody postaci z *Muminków* — Małej Mi, Włóczykija, Taty i Mamy Muminka i samego Muminka. Redakcje pism dążą do utworzenia klubu przyjaciół Muminków bądź dobrego duszka Caspra — postaci z audycji telewizyjnych oraz dwumiesięcznika — komiksu „Casper”.

Polskie wersje czasopism francuskich wydaje „Prószyński i Ska”. Dla dzieci młodszych, jeszcze nie umiejących czytać samodzielnie, firma wydaje „Bęc” dla wieku przedszkolnego, zaś dla dzieci szkolnych — miesięcznik „Już Czytam”. Oba tytuły ukazują się pod redakcją Agaty Niewiarowskiej. „Bęc” zawiera wkładkę dla

rodziców i wychowawców z instrukcją, jak należy numer wykorzystać w procesie wychowania, z poradami praktycznymi dotyczącymi m.in. trudności pedagogicznych, zdrowotnych itp.

Z audycjami telewizyjnymi związane były dwa magazyny — „Video-Swiat”, polska wersja pisma amerykańskiego wydawanego przez spółkę Bil Hanna i Joe Barbera, oraz bardzo do niego zbliżony „Magazyn Bouli”. Obydwa te czasopisma rozrykowo-edukacyjne pozwalały usprawnić sztukę czytania, dawały podstawy nauki języka angielskiego, zawierały elementy do wycinania i wyklejania figurek misia Yogi i Bubu, psa Huckelberry, myszek Pixie i Dixie itp., potrzebnych do tworzenia własnych opowiadań osnutych na tle treści numeru lub audycji telewizyjnych. Ponadto dostarczały wiele zagadek, krzyżówek, gier skierowanych na kształcenie spostrzegawczości dziecka, orientacji, liczenia itp.

Dobrym i ciekawym czasopismem edukacyjnym jest kopia pisma włoskiego „Dinozaurzy. Odkryj olbrzymy prehistorycznego świata”. Wydawane w języku polskim od r. 1993, jest przeznaczone dla dzieci starszych interesujących się przyrodą, zwłaszcza dawną — dinozaurami, ich rodzajami, gatunkami, środowiskiem, w jakim żyły, dlaczego wyginęły itp. Zawiera liczne testy i zagadki związane z dinozaurami, „historie w obrazkach”, „Leksykon dinozaurów od A do Z”.

Wydawców polskich wersji czasopism zagranicznych oraz ich wchodzenie na nasz rynek prasowy w poszczególnych latach obrazuje zestawienie:

Nazwa wydawcy	Liczba wydawanych tytułów w latach:						Razem:
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	
„Egmont Polska”	1	1	1	1	2	—	6
„TM Semic”	—	1	2	3	5	3	14
„Hanna-Barbera” Poland CO	1	—	—	—	—	—	1
„Phoenix-Intermedia” Wrocław	1	2	—	—	—	—	3
„H. Bauer” sp. z o.o.	—	2	—	—	1	—	3
„Pegasus” sp. z o.o.	—	1	—	—	—	—	1
„Prószyński i Ska”	—	—	1	1	—	—	2
„Bastei-Phoenix”	—	—	1	—	—	—	1
„Maxwel-Specialist”	—	—	1	—	—	—	1
„Orbis Publishing De Agostini — Polska sp. z o.o.	—	—	—	1	—	—	1
Razem:	3	7	6	6	8	3	33

„Kalki” stanowią 23,8% ogółu wydanych nowych tytułów w latach 1990-1995, adresowanych do dzieci i młodzieży. Nie zawładnęły one całym polskim rynkiem prasowym, jak to się słyszy w środkach masowego przekazu, lecz tylko jego częścią. Ich pozytywny wpływ odbił się na poprawieniu jakości merytorycznej, typograficznej i szaty graficznej polskich czasopism dziecięco-młodzieżowych.

PIŚMIENICTWO

1. Zbigniew Bajka: *Kapitał zagraniczny w polskich mediach*. „Zeszyty Prasoznawcze” 1994 nr 1/2 s. 5-22; też w: *Pięcioletnie transformacji mediów 1989-1994*. Warszawa 1995 s. 27-103.

2. Elżbieta Baldyga, Mariusz Szczygiel: *Cały i zdrowy (Kulfon)*. „Gazeta Wyborcza” 1995 nr 47 s. 10.

3. Bartłomiej Golka: *Kapitał zagraniczny w polskich mediach*. W: *Dylematy transformacji prasy polskiej (1989-1995)* Warszawa: Uniwersytet Warszawski, 1994 s. 39-44.

4. Antonina Gutowska: *Co czytają nasze dzieci*. „List do Pani” 1995 nr 11/22 s. 12-13; nr 12/23 s. 14.

5. *Pod niemiecką prasą*. „Polityka” 1995 nr 5 s. 9.

6. Tadeusz Sobolewski: *Nieśmiertelność i frytki*. „Gazeta Wyborcza” 1995 nr 215 s. 11.

7. Wiesław Sonczyk: *Kapitał zagraniczny na polskim rynku prasowym*. „Rynek Prasowy” 1994 nr 5 s. 18-22.

INFORMACJE ● POGŁOSKI ● DONOSY ● INFORMACJE ● POGŁOSKI

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Okręg Łódź, przy współpracy WiMBP im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, wydało w ub.r. 30-stronicowe zestawienie bibliograficzne Jan Augustyniak (1893-1971) w 25-lecie śmierci. Opracowane przez Monikę Ziomek, składa się ze wstępu zawierającego życiorys prof. Augustyniaka, części I — bibliografii 104 jego prac i części II — bibliografii materiałów i prac o nim liczącej 69 pozycji. (I. N.)

Na jesieni 1996 r. ukazało się *Sprawozdanie Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi za rok 1994* pod redakcją Elżbiety Pawlickiej, opracowane — jak poprzednie — przez Dział Instrukcyjno-Methodyczny. Jest to kolejny 36 rocznik. Obok bibliografii WiMBP oraz bibliotek sieci województwa łódzkiego (przygotowanej w Pracowni Regionalnej) zamieszcza on wykazy publikacji pracowników bibliotek sieci Łodzi i województwa. (I. N.)

Miejska i Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Piłsudskiego w Łodzi oraz Towarzystwo Przyjaciół WiMBP (przy pomocy materialnej Ministerstwa Kultury i Sztuki, Urzędu Wojewódzkiego i Urzędu Miasta Łodzi, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych a także innych sponsorów, w tym firmy Optimus — Łódź) zorganizowały Wojewódzki Konkurs Twórczości Artystycznej Osób

Niepełnosprawnych „Mój świat”. W konkursie wzięło udział 97 osób prezentując 302 obrazy, robotki ręczne, prace literackie i kompozycje przestrzenne. Nagrodzono 19 osób, wyróżniono 20. Odbyły się 2 wystawy prac: w Teatrze Wielkim i w WiMBP, uroczyste zakończenie Konkursu — 6 grudnia 1996 r. WiMBP wydała nagrodzone utwory literackie pod redakcją Elżbiety Pawlickiej. (I. N.)

Pierwszą biblioteką publiczną w Łodzi przystosowaną do obsługi czytelników niepełnosprawnych jest od r. 1994 Dzielnicza Biblioteka Publiczna Łódź-Śródmieście przy ul. Struga 14. Dnia 9 XII 1996 otwarto po remoncie drugą taką placówkę — 8. RBP Łódź-Górna przy ul. Cieszkowskiego 11a. Wybudowano podjazdy dla wózków inwalidzkich, wymieniono podłogi na antypoślizgowe, zlikwidowano wszystkie progi, poszerzono drzwi. (I. N.)

Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego wyraza w szybkim tempie na placu budowy na Powiślu, a generalny wykonawca inwestycji — austriacka firma Porr International — zapewnia, że prace zostaną wykonane w terminie, tj. wiosną 1999 r. Budowa już pochłonęła ok. 25 mln dol. (z przewidywanych ponad 78), obejmie 63 tys. m², z ogrodem botanicznym na dachu, pomieści ok. 5 mln wol. Warszawa wejdzie więc w trzecie tysiąclecie z jedną z największych i najpiękniejszych bibliotek uniwersyteckich w Europie.

Nagroda im. Andrzeja Wojtkowskiego po raz trzeci

Dnia 21 października 1996 r. odbyła się w Sali Czerwonej Pałacu Działyńskich na Starym Rynku w Poznaniu uroczystość wręczenia nagrody im. Andrzeja Wojtkowskiego dla najbardziej zasłużonego bibliotekarza województwa poznańskiego.

Tegorocznym laureatem nagrody, wybranym spośród grona kilku kandydatów, został dr Kornel Michałowski, emerytowany specjalista zbiorów muzycznych i wicedyrektor Biblioteki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Laureatką Nagrody Młodych, towarzyszącej nagrodzie głównej A. Wojtkowskiego, została Violetta Kowalska, pracownica Biblioteki Raczyńskich.

Sylwetki laureatów nagrody, wraz z uzasadnieniem, przedstawił licznemu gronu zgromadzonych reprezentantów bibliotek poznańskich, członków władz okręgowych SBP i miejscowej prasy przewodniczący Zarządu Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, dr Stanisław Badoń. Wręczenia nagród, z upoważnienia Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego — fundatora, dokonała dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, mgr Zofia Płatkiewicz.

Laureat nagrody głównej im. A. Wojtkowskiego, dr Kornel Michałowski, pracy w bibliotece, i to wyłącznie Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu, poświęcił całe ponad 40-letnie życie zawodowe. Służbę dla niej rozpoczął już w marcu 1945 r., a zakończył 30 czerwca 1985 r., przechodząc na zasłużoną emeryturę. W czasie tych długich lat pracy na rzecz Biblioteki Uniwersytetu im. Mickiewicza główną uwagę poświęcał zbiorom muzycznym i stał się z czasem jednym z najważniejszych znawców tej problematyki w Polsce. Z Jego nazwiskiem łączy się nierozzerwalnie zorganizowanie od podstaw Działu Zbiorów Muzycznych w Bibliotece Uniwersyteckiej oraz rozwinięcie owocnej działalności dokumentacyjnej i naukowej na polu literatury muzycznej i muzykologicznej w warunkach bibliotecznych. Owocem tej działalności jest bogaty dorobek publikacyjny Kornela Michałowskiego, obejmujący 15 pozycji książkowych

i ponad 60 artykułów w czasopismach naukowych i fachowych. Ze szczególnym uznaniem spotkały się Jego opracowania dokumentacyjne dotyczące życia i twórczości Fryderyka Chopina i Karola Szymanowskiego.

Równoległe z pracą badawczą i dokumentacyjną, K. Michałowski aktywnie uczestniczył w działalności Sekcji Bibliotek Muzycznych Zarządu Głównego SBP, organizując m.in. w r. 1971 w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu III Krajową Konferencję Bibliotek Muzycznych. Współpracował również w organizacji wielu innych konferencji i seminariów poświęconych bibliotekom muzycznym, wygłaszając referaty na temat bibliografii i tematycznych katalogów z zakresu literatury muzykologicznej. Ten rodzaj Jego działalności jest widoczny do dziś, i to tak w kraju, jak i za granicą.

Z imieniem laureata wiąże się również zapoczątkowanie współpracy polskich bibliotek muzycznych z Międzynarodową Bibliografią Bieżącego Piśmiennictwa o Muzyce — „RILM Abstracts” (Repertoire International de la Literature Musicale”). W następstwie tego powstał pod Jego przewodnictwem Polski Zespół ds. „RILM Abstracts” z zadaniem regularnego dostarczania opisów dla tego wydawnictwa. Dzięki temu zapewniona została polskiej literaturze muzykologicznej obecność w światowej informacji.

Będąc od lat na emeryturze, Kornel Michałowski nadal twórczo pracuje i wiele dalszych jego opracowań oczekuje opublikowania.

Laureatka nagrody młodych im. A. Wojtkowskiego, Violetta Kowalska, absolwentka Wydziału Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, jest pracownicą Biblioteki Raczyńskich. Zatrudniona w tej Bibliotece od r. 1990, dosłużyła się już stanowiska kustosa w Dziale Informacyjno-Bibliograficznym. W pracy zawodowej zwraca na siebie uwagę umiejętnością łączenia obowiązków bieżących z przygotowaniem czasochłonnych i trudnych kwerend problemowych. W ramach realizowanych przez

siebie zadań współpracuje ściśle ze środowiskiem kulturalnym i naukowym Poznania oraz z miejscową prasą. Szczególnie bliskie formy tej współpracy łączy ją z „Głosem Wielkopolskim” dla redaktorów którego przygotowuje zestawienia bibliograficzne i materiały na tematy dotyczące różnych zagadnień podejmowanych na łamach tego czasopisma.

W działalności informacyjnej na rzecz ogółu użytkowników Biblioteki Raczyńskich, Violetta Kowalska wiele wnosi jako autorka ekspozycji prezentowanych w centrali Biblioteki przy Placu Wolności 19. Ich przykładem z ostatniego okresu mogą być takie jak: „Polacy w bitwie o Wielką Brytanię”, „Literatura niemieckojęzyczna w Polsce”, „Czasopisma społeczno-kulturalne w Polsce”. Jej autorstwa jest również folder o Edwardzie Raczyńskim oraz bibliografia wraz z kalendarium dotyczącym czerwca 1956 roku w Poznaniu.

V. Kowalska może się też poszczycić osiągnięciami w edukacji kulturalnej młodzieży, często prowadzi lekcje bibliotecz-

ne dla uczniów szkół podstawowych i zajęć fakultatywnych dla młodzieży szkół średnich. Interesujące uzupełnienie zaangażowania w tę problematykę stanowi Jej aktywność w przedmiocie eksponowania w działalności Biblioteki ruchu „Pro Sinfonica” i udzielanie mu wszechstronnej pomocy informacyjnej.

Tegoroczna laureatka nagrody młodych przy całej swej kompetencji zawodowej jest jednocześnie pracownikiem zdyscyplinowanym, operatywnym i odpowiedzialnym, a więc posiada cechy, które wróżą Jej duże osiągnięcia w zawodzie.

Uroczystość wręczenia nagród uświetnił występ kwartet smyczkowy „Agutti” studentów poznańskiej Akademii Muzycznej w składzie: Karina Kwiatkowska I skrzypce, Magdalena Kmiciek II skrzypce, Marcin Murawski altówka, Monika Rosankiewicz wiolonczela, który wykonał *Kwartet myśliwski B-dur* Mozarta.

FRANCISZEK ŁOZOWSKI

Bibliotekoznawstwo i informacja naukowa

Bibliografia za lata 1994-1995 (4)

BIBLIOTEKI SZKOLNE

Organizacja

1. ANDRZEJEWSKA Jadwiga: Pilnuj, szewcze, kopyta (o odrębności i współpracy bibliotek szkolnych i publicznych). *Bibl. w Szk.* 1994 nr 2 s. 27-28

2. BIENIASZ Ewa: Współpraca bibliotek szkolnych i pedagogicznych. *Nowa Szk.* 1995 nr 4 s. 25-27

3. BŁOŃSKA Łucja: Biblioteki szkolno-publiczne w świetle informacji Wojewódzkich Ośrodków Metodycznych, stan na 31 VII 1993 r. *Por. Bibl.* 1994 nr 2 s. 9-11

4. BŁOŃSKA Łucja: Jeszcze raz w obronie bibliotek. *Głos Naucz.* 1994 nr 15 s. 11

Stanowisko MEN w sprawie łączenia bibliotek z publicznymi.

5. BRUDŁO Elżbieta: Problem, którego być nie powinno. *Por. Bibl.* 1995 nr 5 s. 1-4
Łączenie bibliotek szkolnych.

6. CHORYŃSKI Piotr, WAWRZYŃIAK Ewa: Biblioteka szkolna: organizacja, przepisy, nadzór, wg stanu z 30 X 1993 r. — Jelenia

Góra : Wydaw. Nauczycielskie, 1993. — 263 s. — Bibliogr.

7. DERLAK Małgorzata: Pooszczędzajmy na dziwnych pomysłach... „Zasady współpracy bibliotek publicznych ze szkolnymi” projekt Ministerstwa Kultury i Sztuki. *Por. Bibl.* 1994 nr 1 s. 7-9

8. DRABEK Zofia: Denominacja wartości zbiorów bibliotecznych. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 10 s. 17

9. FABIJANIAK Mirosława: Tym razem pozytywnie o łączeniu. *Por. Bibl.* 1995 nr 2 s. 14-17

10. GRZYBEK-KORGÓL Barbara: O „likwidatorskich” zapędach wobec bibliotek szkolnych. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 2 s. 26

11. HOWORKA Bolesław: Biblioteki szkolne i pedagogiczne a projekt nowej ustawy bibliotecznej. *Bibliotekarz* 1994 nr 5 s. 7-12

12. HOWORKA Bolesław: Ustawa o bibliotekach a biblioteki pedagogiczne i szkolne. *Por. Bibl.* 1994 nr 1 s. 4-6

13. Informacja o aktualnych przepisach regulujących działalność bibliotek szkolnych. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 1 s. 21

Zestawienie bibliograficzne

14. Informator o bibliotece dla nauczycieli. Oprac. Barbara Gierszewska i in. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 5 s. 4
15. KASPRZAK Elżbieta: Nie wystarczy mówić „nie”. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 9 s. 3-5
Łączenie bibliotek.
16. LEWANDOWICZ Grażyna: Mezaliani czy małżeństwo z rozsądku? (Biblioteki publiczno-szkolne w 1992). *Guliwer* 1994 nr 5 s. 51-53
17. MOSLER-KOWALCZYK Ewa: Formy współpracy biblioteki szkolnej z miejską biblioteką publiczną. *Por. Bibl.* 1994 nr 1 s. 9-11
18. NIEDZIELA Stanisława: „Spotkania w Bibliotece” — jako forma współpracy biblioteki publicznej ze szkołami i bibliotekami szkolnymi. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 5 s. 2-3
19. Stanowisko Związku Nauczycielstwa Polskiego w sprawie bibliotek szkolnych. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 6 s. 2-3
20. TOMICKI Andrzej, WANICKA-ĆWIEK Renata: Hospitacja biblioteki szkolnej. *Dyr. Szk.* 1995 nr 1 s. 5-6
21. WAWRZKIEWICZ Krystyna: W obronie bibliotek. *Głos Naucz.* 1994 nr 9 s. 5
Łączenie bibliotek.
22. WŁODYKA Magdalena: O potrzebie współpracy bibliotek szkolnych i pedagogicznych słów kilka. *Por. Bibl.* 1995 nr 5 s. 19-20
23. Prawo w szkole. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 5 nr 7/8; 1995 nr 7/8, nr 11/12
24. Wszystko dla szkoły. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 3
Podręczniki, pomoce dydaktyczne, sprzęt, instytucje, wydawnictwa.
- Funkcje, model**
25. ATAMAŃCZUK Kazimiera: Biblioteka szkolna jakiej oczekujemy... *Bibl. w Szk.* 1994 nr 10 s. 3
26. ATAMAŃCZUK Kazimiera: Biblioteki szkolne wobec wezwań współczesności i przyszłości. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 6 s. 1
27. BOROWSKA Krystyna, MIKOŁAJCZAK Elżbieta, WNUKOWSKA Wanda: Biblioteka obecna w szkole. *Wychow. na co Dzień* 1995 nr 2 dod. s. I-VIII
28. DRZEWIECKI Marcin: Biblioteki szkolne u progu nowego stulecia. Tendencje w świecie — bariery w Polsce. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 3-5
29. JÓŹWIK Grzegorz: Terenowe zajęcia interdyscyplinarne a centrum dydaktyczne szkoły. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 8-9
30. LEWOC Leszek: Możliwości wykorzystania multimedialnych w bibliotece — centrum informacyjne szkoły. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 2 s. 17
31. PIĄTEK Anna: Nowa rola biblioteki szkolnej. *Wychow. na co Dzień* 1994 nr 1/2 s. 19-20
32. SANIEWSKA-TELECKA Danuta: Nowoczesna biblioteka szkolna. *Bibliografia w wyborze (1974-1994)*. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 14-16
33. SANIEWSKA-TELECKA Danuta: Współpraca z zespołami samokształceniowymi dyrektorów szkół. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 6-7
Biblioteka — centrum dydaktyczno-informacyjne szkoły.
34. SZOCKI Józef: Miejsce biblioteki w reformowanej szkole. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 30
35. SZOCKI Józef: O bibliotekę na miarę reformującej się szkoły. *Bibliotekarz* 1994 nr 7/8 s. 36-38
36. Warsztaty moderatorskie. Oprac. Grażyna Gajewska i in. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 10-11
Model nowoczesnej biblioteki.
- W poszczególnych miejscowościach i województwach**
37. PIENIAŻEK Maria: Współpraca bibliotek publicznych z bibliotekami szkolnymi (na przykładzie doświadczeń w Krakowie). *Biul. Inf-Inst.* 1994 nr 4 s. 22-25
38. MINKOWSKA Marzena: Zakres pracy biblioteki w Szkole Podstawowej w Nowej Wsi Lęborskiej w roku szkolnym 1992/93. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 2 s. 14
39. FILIPKOWSKI Marian: W trosce o wiarygodność informacji. Jeszcze raz o łączeniu bibliotek. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 1 s. 12-14
Olsztyńskie.
40. MYŚLIWSKA Jadwiga: W poszukiwaniu modelu biblioteki szkolnej. (Szkoła Podstawowa nr 7 w Ostrowcu Świętokrzyskim). *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 19, 20
41. MAZURKIEWICZ Urszula, ŁABĘCKA-KWASEK Teresa: Co słychać w bibliotekach szkolnych? Sonda. *Nowa Szk.* 1995 nr 3 s. 29-30
W Ożarowie i Sandomierzu.
42. Plebiscyt na najlepszą bibliotekę szkolną. Oprac. Grażyna Lewandowicz. *Guliwer* 1994 nr 1 s. 37-39
Woj. skierniewickie.
43. JĘDROWIAK Danuta: Problemy łączenia bibliotek publicznych z bibliotekami szkolnymi w województwie wrocławskim. *Książ. i Czyt.* 1994 nr 1 s. 9-14
44. PIACZYŃSKA Maria: Biblioteki publiczne — problemy łączenia z ośrodkami kultury i z bibliotekami szkolnymi (doświadczenia z lat 1990-1993 w województwie wrocławskim). *Bibliotekarz* 1994 nr 2 s. 25-27

Bibliotekarze

45. GUGULSKA Cecylia: *Oswajanie czytelników. Bibliotekarz szkolny — wychowawcą.* Ład 1994 nr 26 dod. s. III

46. KAZNOCHA Jan: *Nauczyciel bibliotekarz jako wychowawca młodzieży.* Por. Bibl. 1995 nr 3 s. 13-16

47. MICHAŁEK Barbara: *Etyka nauczyciela-bibliotekarza.* Por. Bibl. 1994 nr 6 s. 5-8

48. RADZIEJOWSKA-HILCHEN Anna: *Czerwcowe spotkania nauczycieli-bibliotekarzy. Guliwer* 1995 nr 6 s. 53-55

W Słupsku i Kielcach.

49. RADZISZEWSKA Zofia: *Współpraca nauczycieli bibliotekarzy z nauczycielami plastyki i techniki. Cykl zajęć na temat: Eklibris biblioteki w mojej szkole.* Bibl. w Szk. 1995 nr 3 s. 16-17

50. SZPULAK Grażyna: *Kim powinien być bibliotekarz szkolny?* Por. Bibl. 1994 nr 1 s. 12-15

51. TUROWSKI Stanisław: *Bibliotekarze i zaęptstwa.* Bibl. w Szk. 1995 nr 9 s. 31

52. ZIELIŃSKA Maria: *Dużo zależy od bibliotekarza.* Bibl. w Szk. 1994 nr 2 s. III

Współpraca z nauczycielami przedmiotów.

Wyposażenie biblioteki

53. GAJKIEWICZ Jacek: *Korzyści płynące z informatyzacji biblioteki szkolnej.* Dyr. Szk. 1995 nr 6/7 s. 21-23

54. GWIAZDOWSKA Elżbieta: *Moja przygoda z MOL-em, czyli komputer w bibliotece szkolnej.* Por. Bibl. 1994 nr 2 s. 20-23

55. NOWAK Janina: *MOL nie tylko dla bibliotekarza.* Por. Bibl. 1995 nr 9 s. 4-7

Prace biblioteczne

56. DAGIEL Grażyna: *Wystawa biblioteczna jako jedna z form upowszechniania czytelnictwa w szkole (wskazówki metodyczne).* Bibl. w Szk. 1995 nr 10 s. 1-2

57. FUDALA Alicja: *Jak wzbogacić zbiory naszych bibliotek szkolnych?* Por. Bibl. 1995 nr 11/12 s. 27-29

58. GORISZOWSKI Włodzimierz, KOWOLIK Piotr: *Aktyw biblioteczny pomocnikiem w pracy bibliotekarza szkolnego.* Por. Bibl. 1995 nr 7/8 s. 21-24

59. GUGULSKA Cecylia: *Kryteria doboru beletrystyki.* Bibl. w Szk. 1995 nr 10 s. 16

60. KOWALEWSKA Elżbieta: *Badanie struktury wypożyczeń w bibliotece szkolnej.* Bibl. w Szk. 1994 nr 6 s. 5-6

61. PLISZKA Elżbieta: *Jak prowadzić i wykorzystują statystykę wypożyczeń.* Bibl. w Szk. 1995 nr 6 s. 7-9

62. SZOCKI Józef: *Z zagadnień kształtowania się księgozbiorów bibliotek szkół podstawowych.* Bibliotekarz 1995 nr 7/8 s. 21-25

Praca z czytelnikiem

63. BROSZ Krystyna: *Formy pracy z czytelnikiem w nowoczesnej szkole wiejskiej.* Bibl. w Szk. 1994 nr 2 s. 13

64. FLESZAR Halina: *Ważniejsze rocznice i obchody w roku 1996.* Bibl. w Szk. 1995 nr 9 s. 14-15

65. MILLER Magda: *Biblioteka — ludoteka?* Bibl. w Szk. 1994 nr 4 s. 5-8

Scenariusze zajęć, bibliografie

66. ADAMIAK Barbara: *Wielkie lanie. Scenariusz inscenizacji na podstawie bajki Stanisława Lema.* Bibl. w Szk. 1995 nr 5 s. 19-20

67. ANDRES Maria: *„Pokój nad światem” (projekt apelu na 50. rocznicę zakończenia II wojny światowej).* Por. Bibl. 1994 nr 11/12 s. 36-38

68. BADURA Mieczysław: *Sercem za serce. Scenariusz apelu z okazji Dnia Edukacji Narodowej.* Por. Bibl. 1995 nr 9 s. 39-41

69. BARTOSZEWSKA Małgorzata: *Życie i działalność polityczna Tadeusza Kościuszki. Piśmienny kwiz dla młodzieży.* Pomag. Sobie w Pr. 1994 nr 2 s. 16-21

70. BARYLSKA Halina: *„Czarnoleskiej ja rzeczy chcę”. Scenariusz apelu poświęconego książce.* Por. Bibl. 1994 nr 4 s. 37-39

71. BILSKA Grażyna: *Śladami wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych.* Bibl. w Szk. 1994 nr 4 s. 29-31

Test dla maturzystów.

72. BRUDŁO Elżbieta: *Święto Konwalii (propozycja wiosennej gazetki lub zajęć bibliotecznych).* Por. Bibl. 1995 nr 4 s. 23-26

73. BZIBZIAK Małgorzata: *Filmowe adaptacje lektur szkolnych jako przykład interpretacji tekstu pierwowzoru — zestawienie bibliograficzne.* Bibl. w Szk. 1994 nr 10 s. 24

74. DZIKOWSKA Krystyna: *Ekologia a biblioteka szkolna.* Bibl. w Szk. 1995 nr 1/2 s. 1

75. DZIKOWSKA Krystyna, JURGA Irena: *Ekologia — wybór literatury.* Bibl. w Szk. 1995 nr 1/2 s. 38-50

76. FLESZAR Halina: *Prawa człowieka — zestawienie bibliograficzne.* Bibl. w Szk. 1995 nr 5 s. 7-9

77. GAWLICZ Bożena: *Sąd nad ropuchą. Inscenizacja.* Bibl. w Szk. 1995 nr 1/2 s. 15

78. GRZYBOWSKA Liliana: *Gawędy o zwierzętach, świat zwierząt w czasopiśmie i książkach.* Bibl. w Szk. 1995 nr 1/2 s. 13-14

Dla kl. IV.

Zestawienie bibliograficzne

79. GRZEMPA Danuta: Spotkanie z panem Andersenem. Scenariusz apelu. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 6 s. 16-17
80. GRZESIK Małgorzata: Mur. Montaż sceniczny. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 12-13
Mur symbolizuje konflikty międzypokoleniowe.
81. JACHIMCZAK Barbara: „... a jednak jestem, bo całym sercem kocham życie...” Montaż poetycko-muzyczny. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 4 s. 12-13
Wiersze Adama Zycha.
82. JACHIMCZAK Barbara: Bo wolność to wśród mądrych ludzi życie: człowiek. Montaż poetycko-muzyczny. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 10-13
83. JACHIMCZAK Barbara: Do zbudzonego przemawiam narodu. Montaż słowno-muzyczny przygotowany z okazji dwusetnej rocznicy powstania kościuszkowskiego. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 1 s. 5-7
84. JACHIMCZAK Barbara: Jest jedna jak słońce: Ziemia. Montaż poetycko-muzyczny. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 8-10
85. JACHIMCZAK Barbara: „Niebo złote ci otworzę...” Montaż poetycko-muzyczny w pięćdziesięciolecie śmierci Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 9 s. 9-11
86. JACHIMCZAK Barbara: „Proszę wyznać mnie zamiast...” Montaż poetycko-muzyczny poświęcony ojcu Maksymilianowi Kolbemu. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 6 s. 7-8
87. JACHOWSKA-STASIAK Jadwiga: Dzień matki. Scenariusz uroczystości szkolnej. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 4 s. 10-11
88. JACHOWSKA-STASIAK Jadwiga: Pożegnanie absolwentów szkoły podstawowej. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 5 s. 17
Inscenizacja.
89. JAROSZ Zofia: Wiem wszystko. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 9 s. 8-11
90. JĘDRYCH Jarosław, IWICKA-OKOŃSKA Anna: Lekturek ekologiczne — zestawienie bibliograficzne. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 51-56
91. KAPITAN Sławomir: Trędowaty, bo nie kochany. Inscenizacja na zakończenie klasy ósmej. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 5 s. 12-14
92. KLEMBIA Dorota: Czy znasz baśnie Hansa Christiana Andersena? *Bibl. w Szk.* 1995 nr 6 s. 14-15
93. KOWALCZUK Marzena: Księżęta i królowie polscy w poezji (zestawienie bibliograficzne w wyborze). *Bibl. w Szk.* 1994 nr 1 s. 31
94. KOWALCZYKÓWNA Jolanta: Pan Kościuszko tutaj kroczy... *Bibl. w Szk.* 1994 nr 1 s. 1-5
Montaż literacki.
95. KOWALCZYKÓWNA Jolanta: To już 80 lat. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 9 s. 4-5
Poezja żołnierska.
96. KOWOLIK Piotr: Gry i zabawy czytelnice w klasach I-III jedną z form pracy z książką. *Por. Bibl.* 1995 nr 6 s. 8-12
97. LEKSOWSKA Lidia, SUPRONOWICZ Iwona: Moje hobby — ex-libris. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 9 s. 1-2
98. ŁYSZCZARZ-SZAFLIK Lucyna: Jeżycjada. Scenariusz imprezy czytelniczey poświęconey twórczości Małgorzaty Musierowicz. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 6 s. 18-20
99. MACIEJKO Elwira, NOWAKOWSKA Grażyna: Spójrzmy na życie starożytnych Greków. Scenariusz dla kl. V. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 25-28
100. MARKOWIAK-LUTY Celina: Scenariusz wystawy poświęconey życiu i twórczości Stefana Żeromskiego. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 6 s. 10-11
101. MIDA Barbara: Scenariusz akademii z okazji „Dnia Matki”. *Por. Bibl.* 1995 nr 3 s. 35-38
102. MINCER Maria: Jestem Julią... Montaż słowno-muzyczny na temat życia i twórczości Haliny Poświatowskiej. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 5 s. 15-17
103. PANIEWSKA Aleksandra: „Poszedł nasz Kościuszko przez ten polski kraj...” *Pomag. Sobie w Pr.* 1994 nr 2 s. 22-35
Montaż słowno-muzyczny.
104. PODNIESIŃSKA Barbara: Czy znasz Juliana Tuwima wiersze dla dzieci? Scenariusz konkursu czytelniczego dla klas II-III. *Por. Bibl.* 1994 nr 9 s. 27-28
105. PODNIESIŃSKA Barbara: Ekologiczne zagrożenie środowiska. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 16-17
Inscenizacja.
106. PODNIESIŃSKA Barbara: Maria Kownacka — pisarka, nauczycielka, bibliotekarz. Scenariusz imprezy czytelniczey dla klas III-IV. *Por. Bibl.* 1994 nr 1 s. 39-42
107. PODNIESIŃSKA Barbara: Nie zabijajcie Ziemi. Scenariusz apelu dla kl. IV-VIII. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 24-25
108. PODNIESIŃSKA Barbara: Żyjmy z przyrodą w zgodzie. Scenariusz apelu dla klas I-III. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 20-22
109. RĘBOWSKA Lucyna: Biblioteka — książka — kultura. Konkurs dla uczniów klas siódmych. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 5 s. 21
110. ROMANOWSKA-GONTAREWICZ Teresa: Czy znasz mity greckie? Konkurs. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 10 s. 10-13

Zestawienie bibliograficzne

111. SOBIERAJ Grażyna: Scenariusz z okazji święta odzyskania niepodległości. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 9 s. 6-7

112. SOJKA Elżbieta, SZAKAJŁO Helena: Eko-Kapturek (na motywach bajki — „Czerwony Kapturek”). *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 18-19
Inscenizacja.

113. SUPRONOWICZ Iwona, LEKSOWSKA Lidia: Dwusetna rocznica powstania kościuszkowskiego. Scenariusz uroczystego apelu. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 1 s. 8-9

114. SUPRONOWICZ Iwona, LEKSOWSKA Lidia: Kwiaty dla babci i dziadka. Inscenizacja z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 10 s. 8-9

115. TARAS Barbara: Ja kocham cały naród... Scenariusz wieczoru poetyckiego poświęconego rocznicy wybuchu powstania listopadowego. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 10 s. 8-9

116. WYRĘBEK Krystyna: Konkursy czytelnice w bibliotece szkoły podstawowej. *Bibl. w Szk.* 1995 [Kl. IV-V] nr 6 s. 12-13; [Kl. VI-VII] nr 9 s. 11-13

117. WYRĘBEK Krystyna: Zgaduj-Zgadula dla klasy III lub IV. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 10 s. 6-7

118. Ziemia jest naszym domem. Konkurs ekologiczny dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Oprac. Wanda Dmowska i in. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 26-30

119. ZAREMBA Małgorzata: Ręce twoje opisują... Serce twoje opisują... Montaż słowno-muzyczny na Dzień Matki. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 4 s. 9-10

Bibliografie pisarzy

120. BILSKA Grażyna: Literacka Nagroda Nobla. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 4 s. 22-23
Laureaci 1901-1992.

121. SZAFIŃSKA-CHADAŁA Marzena: Opracowania lektur do szkoły podstawowej. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 10 s. 11-20

122. SZAFIŃSKA-CHADAŁA Marzena: Opracowania lektur dla szkoły średniej. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 4 s. 21-23; nr 6 s. 15-17; nr 9 s. 17-21; nr 10 s. 21-24

123. FLESZAR Halina: Krzysztof Kamil Baczyński. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 9 s. 6-7

124. BILSKA Grażyna: Josif Brodski. Laureaci literackiej Nagrody Nobla 1987. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 5 s. 29-30

125. BILSKA Grażyna: Camilo José Cela. Laureaci literackiej Nagrody Nobla 1989. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 10 s. 25

126. FLESZAR Halina: Tadeusz Gajcy. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 9 s. 8

127. BILSKA Grażyna: Nadine Gordimer. Octavio Paz. Laureaci Nagrody Nobla 1991. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 6 s. 19-20

128. ANDRZEJCZAK Henryka: Przybliżyć dzieciom twórczość Anny Kamińskiej. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 10 s. 6

129. BILSKA Grażyna: Nadżib Mahfuz. Laureaci literackiej Nagrody Nobla 1988. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 61

130. BILSKA Grażyna: Toni Morrison. Laureaci literackiej Nagrody Nobla 1993. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 4 s. 24

131. BILSKA Grażyna: Kenzaburo Oe. Laureaci literackiej Nagrody Nobla 1994. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 31

132. PRYZWAN Mariola: „Istniejemy przez miłość”. O Halinie Poświatowskiej. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 10 s. 4-5

133. BILSKA Grażyna: Jaroslav Seifert. Laureaci literackiej Nagrody Nobla 1984. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 10 s. 20-21

134. BILSKA Grażyna: Claude Simon. Laureaci literackiej Nagrody Nobla 1985. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 9 s. 22-23

135. BILSKA Grażyna: Wole Soyinka. Laureaci literackiej Nagrody Nobla 1986. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 6 s. 28-29

136. KOWALCZYKÓWNA Jolanta: Mag słowa. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 10 s. 1-2
Julian Tuwim.

137. BILSKA Grażyna: Derek Walcott. Laureaci literackiej Nagrody Nobla 1992. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 2 s. 35

Przysposobienie biblioteczne

138. GUGULSKA Cecylia: „Oswajanie czytelników” w bibliotece szkolnej. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 21

139. LENARCZYK Krystyna: Przysposobienie czytelniczko-informacyjne nieco inaczej. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 23
Współpraca z nauczycielami.

140. PIELACHOWSKI Józef: Przysposobienie czytelnicze i informacyjne w szkole podstawowej. — Warszawa ; Poznań : „Ławica”, 1992. — 60 s. — Bibliogr.

141. RADZIEJEWSKA Halina: Przysposobienie czytelnicze i informacyjne w szkole podstawowej : koncepcja nowego programu. *Por. Bibl.* 1995 nr 1 s. 23-25

Lekcje biblioteczne

142. ANDRZEJEWSKA Jadwiga: Przysposobienie czytelnicze i informacyjne w szkole podstawowej. Zestawienie bibliograficzne konspek-

tów lekcji bibliotecznych. *Por. Bibl.* 1994 nr 5 s. 14-19

143. PIOTROWSKA Barbara: Głos w sprawie lekcji bibliotecznych. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 5 s. 22

144. SZOCKI Józef: Przed przygotowaniem konspektu lekcji bibliotecznej... *Por. Bibl.* 1995 nr 3 s. 25-26

145. ADAMIAK Barbara: Przygotowujemy przedstawienie na podstawie bajki Stanisława Le-ma „Wielkie lanie”. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 5 s. 18

146. BINKIEWICZ-KOŁODZIEJ Danuta: Czasopismo i gazeta — źródłem wiedzy. Podział czasopism, gromadzenie i zasady korzystania z prasy w czytelniku. *Por. Bibl.* 1994 nr 7/8 s. 30-31

147. BISEWSKA Ewa: Spotkanie w Dolinie Murninków. *Por. Bibl.* 1994 nr 6 s. 14-15

148. BRUDŁO Elżbieta: Czasopismo „Aura” źródłem wiedzy ekologicznej. Lekcja biblioteczna dla klasy VI. *Por. Bibl.* 1995 nr 7/8 s. 49-50

149. BUCHCIC Elżbieta: Ekologia temat na dziś. Konspekt zajęć dla klasy IV. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 35-36

150. CZARNECKA Helena, RADZISZEWSKA Zofia: Ekslibris... znak własnościowy bibliofila i zbiorów. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 17

151. DROZDOWSKA Józefa; Znaki własnościowe książki. Konspekt lekcji bibliotecznej w I klasie liceum. *Por. Bibl.* 1994 nr 11/12 s. 43-44

152. DZIKOWSKA Krystyna: Jak żyć ekologicznie? Lekcja biblioteczna w szkole ponadpodstawowej. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 34

153. FRANCUZ Witold, BALIŃSKI Tadeusz: Projektujemy ekslibris dla szkolnej biblioteki. Konspekt lekcji z plastyki. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 3 s. 17, 18

154. GIEWARTOWSKA Danuta: Czyje ilustracje do baśni „O krasnoludkach i sierotce Marysi” wybieram i dlaczego? *Bibl. w Szk.* 1995 nr 9 s. 16

155. GRANOSIK Jadwiga: Maria Skłodowska-Curie. Dwukrotna laureatka Nagrody Nobla. Lekcja biblioteczna dla klas VII i VIII. *Por. Bibl.* 1995 nr 4 s. 30-31

156. GRYMBOWSKA Lilianna: Dziecięca Akademia Ekologiczna. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 23

157. IWANIEC Renata: General Józef Bem. W dwusetną rocznicę urodzin. *Por. Bibl.* 1994 nr 2 s. 40-43

158. IWANIEC Renata: Tadeusz Kościuszko — dzieje życia i czynów. Lekcja biblioteczna w kl. VI-VII. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 2 s. 40

159. KACZMARZYK Barbara: Historia książki. Lekcja biblioteczna. *Kwart. Metod.* 1995 nr 1/2 s. 58-60

Kl. V-VI

160. KAZNOCHA Jan: Czy umiem uczyć się sprawnie? (zajęcia biblioteczne w kl. I). *Por. Bibl.* 1995 nr 4 s. 27-29

161. KIDA Jan: Rola słowników poprawnej polszczyzny w kształceniu języka uczniów. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 9 s. 22-27

162. KIDA Jan: Rola słowników rzeczowych w kształceniu i wychowaniu uczniów szkoły podstawowej i średniej. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 6 s. 25-28

163. KIDA Jan: Słownik języka polskiego w nauczaniu szkolnym. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 1 s. 24-28

Kl. V

164. KIDA Jan: Stosowanie kilku słowników na lekcjach bibliotecznych i języka polskiego. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 9 s. 25-28

165. KIDA Jan: Znaczenie słownika etymologicznego języka polskiego w bogaceniu zasobu leksykalnego uczniów. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 10 s. 29-30

166. KIDA Jan: Znaczenie słownika frazeologicznego w kształceniu językowym uczniów szkoły podstawowej i średniej. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 6 s. 21-25

Kl. VII-VIII

167. KIDA Jan: Znaczenie słownika wyrazów bliskoznacznych w bogaceniu języka uczniów. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 2 s. 36-39

Kl. V-VIII

168. KIDA Jan: Znaczenie słownika wyrazów obcych w bogaceniu zasobu leksykalnego uczniów. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 4 s. 25-29

Kl. V-VII

169. KLINKOSCH Małgorzata; Zaproszenie do bajki. Przyjęcie uczniów klas pierwszych w poczet czytelników. *Bibl. w Szk.* 1994 nr 9 s. 11

170. KUŚ Urszula: Odzyskanie niepodległości przez Polskę. Wyszukiwanie informacji i sporządzanie notatek. *Por. Bibl.* 1994 nr 10 s. 19

Kl. VII-VIII

171. KUŚ Urszula: Renesans w sztuce i literaturze. Sporządzanie zestawienia tematycznego. *Por. Bibl.* 1995 nr 11/12 s. 44-45

Kl. VIII

172. LEWANDOWICZ Grażyna: Kradzież w bibliotece. *Por. Bibl.* 1995 nr 3 s. 26-34

Gra biblioteczna.

173. ŁOBACZEWSKA Małgorzata: Pasowanie na czytelnika biblioteki szkolnej. Lekcja biblioteczna. *Por. Bibl.* 1995 nr 7/8 s. 54-55

174. MALCZUK Maria: Książka popularnonaukowa i jej budowa. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 10 s. 14-15

175. MARKIEWICZ Zofia: Odkryj nową Europę. Lekcja biblioteczna dla kl. VII-VIII. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 5 s. 10-11

Toż *Por. Bibl.* 1995 nr 6 a. 27-31

Zestawienie bibliograficzne

176. MARKIEWICZ Zofia: „Ziemia planetą wiecznie zieloną”. Konspekt lekcji bibliotecznej dla grup 0 z przedszkola oraz pierwszych klas szkoły podstawowej. *Por. Bibl.* 1995 nr 9 s. 38-39

177. MOSLER-KOWALCZYK Ewa: *General Władysław Sikorski* — opracowanie zestawienia tematycznego. Lekcja biblioteczna dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej. *Por. Bibl.* 1994 nr 6 s. 30-32

178. MOSLER-KOWALCZYK Ewa: 50. rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego. Poszukiwanie materiałów. *Por. Bibl.* 1994 nr 7/8 s. 29-30

Kl. VII i VIII

179. NOWAK Janina: O czym „opowiada” karta katalogowa? Konspekt zajęć bibliotecznych w kl. III (z wykorzystaniem komputerów). *Bibl. w Szk.* 1995 nr 6 s. 22-23

180. NOWAK Janina: Zajęcia w klasie VI z wykorzystaniem komputerów. Wyszukiwanie materiałów na określony temat (w warsztacie

informacyjnym biblioteki szkolnej). *Bibl. w Szk.* 1994 nr 6 s. 14

181. SĄSIADOWICZ Maria: Lekcja biblioteczna „Poznajemy zabytki Tarnowa”. *Biul. Inf.-Instr.* 1995 nr 2 s. 85-88

182. SZYMAŃSKI Tomasz: *MOL dla ucznia, czy tylko dla bibliotekarza?* *Por. Bibl.* 1995 nr 5 s. 20-21

Kl. VII-VIII — posługiwanie się katalogiem bibliotecznym.

183. WAWRZYŃIAK-WRZESIŃSKA Jolanta: Poszukiwanie materiałów o ochronie przyrody. Lekcja biblioteczna. *Bibl. w Szk.* 1995 nr 1/2 s. 36-37

184. WYRZYKOWSKA Urszula: Dlaczego uczniowie młodszych klas czytają czasopisma dla dzieci? *Por. Bibl.* 1994 nr 3 s. 20-21

185. ZWOLIŃSKA Wanda: Różne sposoby utrwalania tekstu na podstawie wierszy Juliana Tuwima (lekcja biblioteczna w kl. I). *Bibl. w Szk.* 1994 nr 10 s. 2

Opracowała WANDA KOCHOWSKA

Ukazuje się od maja 1992 r.

Notes

wydawniczy

W każdym numerze:

- zapowiedzi wydawnicze
Centrum Informacji o Książce
- największy w kraju, liczący około 1000 tytułów zestaw nowości wydawniczych
- bestsellery hurtowni - cykliczna analiza wyników sprzedaży w największych firmach dystrybucyjnych
- publicystyka poświęcona problemom ruchu wydawniczego
- kronika: co słyhać w branży?
- problemy bibliotek

Adres redakcji: 02-916 Warszawa, ul. Okrężna 3

**MIESIĘCZNIK
WYDAWCÓW,
KSIĘGARZY,
BIBLIOTEKARZY,
HURTOWNIKÓW**

**I WSZYSTKICH
ZAINTERESOWANYCH
RYNKIEM KSIĄŻKI**

oferujemy prenumeratę

tel. 642 95 53, fax 642 27 69

Bibliotekarskie lektury

„Bibliotheks Taschenbuch” 1996.

Redaktion Petra Hauke. Bad Honnef: BOCK + HERCHEN Verlag, 1996

Tradycja wydawania podręcznego informatora dla bibliotekarzy jest w Republice Federalnej Niemiec stosunkowo krótka. Zaledwie 16 lat minęło od momentu, gdy w r. 1981 firma wydawnicza BOCK + HERCHEN Verlag wypuściła na rynek pierwszy rocznik „Bibliotheks Taschenbuch”. Godne uznania jest jednak, że działalność ta trwa nieprzerwanie, dzięki czemu w r. 1996 do rąk niemieckich bibliotekarzy trafił już 16. rocznik tego kieszonkowego informatora.

„Bibliotheks Taschenbuch” — jak to rokrocznie redaktor Petra Hauke podkreśla w przedmowie — ma być przewodnikiem przez zróżnicowane struktury bibliotekarstwa w zjednoczonych Niemczech, zarazem ma ambicję być „pomocnym towarzyszem, pomagać swoimi informacjami, tworzyć związki, które wyjdą na dobre bibliotekarstwu w ogólności tak na personalnym, jak na instytucjonalnym poziomie”¹.

Tyle założenia. Na ile są spełniane, na ile zostają pobożnymi życzeniami, mogliby odpowiedzieć najlepiej sami niemieccy bibliotekarze. Dla zagranicznego (nieniemieckiego) czytelnika „Bibliotheks Taschenbuch” stanowi bezwzględnie cenne źródło informacji o niemieckich instytucjach, związkach, stowarzyszeniach, towarzystwach, głównie bibliotekarskich, ale również księgarskich, wydawniczych, prasowych, rtv i in. Niemniej jednak i on, wertując „Bibliotheks Taschenbuch” ma sposobność do weryfikacji redakcyjnych założeń, a w szczególności do spojrzenia nań pod kątem użyteczności i funkcjonalności.

„Bibliotheks Taschenbuch” składa się z trzech wyraźnie od siebie oddzielonych części. Część I to kalendarium. W jego obrębie znajdują się: wykaz ferii szkolnych w RFN w danym roku; kalendarz terminowy; kalendarz zjazdów, targów i wystaw w RFN i na świecie (w wyborze).

Część II, zajmująca najwięcej miejsca, zasługuje na miano części informacyjnej.

Sklada się jak gdyby z ośmiu segmentów, z których sześć (pięć początkowych i ostatni) dotyczy tematyki ściśle bibliotekarskiej, a dwa przedostatnie odnoszą się do obszarów pokrewnych bibliotece (ruch wydawniczy, media). W części informacyjnej zamieszczane są wiadomości o instytucjach i stowarzyszeniach bibliotekarskich o zasięgu ogólnoniemieckim (segment 1); wiadomości o związkach personalnych bibliotekarzy w RFN (segment 2); wiadomości o zintegrowanych systemach bibliotecznych, katalogach centralnych (ogólnych i fachowych) i placówkach o charakterze doradczym, np. Staatliche Büchereistellen (segment 3). Segmenty 4 i 5 przynoszą wiadomości o związkach, stowarzyszeniach, wspólnotach roboczych, kręgach pracy grupujących biblioteki specjalne, placówki informacji i rtv w RFN (segment 4), a także o międzynarodowych i krajowych (zagranicznych) związkach i organizacjach bibliotekarskich².

Blok niebibliotekarski części informacyjnej zawiera informacje m.in. o towarzystwach i stowarzyszeniach wspierających naukę, np. DFG (Deutsch Forschungsgemeinschaft), o związkach księgarzy (Börsenverein des Deutschen Buchhandels e.V.), o związkach wydawców (Bertelsmann Stiftung), o związkach autorów (Deutsches PEN Zentrum Ost), o nagrodach i wyróżnieniach przyznawanych przez różne gremia: miasta (Schubart-Literaturpreis — m. Aalen), bibliotekarzy (Helmut-Sontag-Preis) i in. Aż 11 stron w tym dziale

² Szczegółowe informacje o bibliotekarstwie w RFN przynoszą artykuły Stanisława Krzywickiego — zob. S. Krzywicki: *Bibliotekarstwo w Republice Federalnej Niemiec*. „Bibliotekarz” 1992 Część I, nr 1 s. 1-4; Cz. II nr 2 s. 9-11. System kształcenia bibliotekarzy w RFN prezentują szerzej teksty Adolfa Świerka i Zdzisława Gębołyśa — zob. A. Świerk: *Kształcenie pracowników książki w RFN*. „Roczniki Biblioteczne” 1983 z. 1/2 s. 548-558; Z. Gębołyś: *Kształcenie bibliotekarzy muzycznych w RFN*. „Bibliotekarz” 1988 nr 10/11 s. 35-38; Z. Gębołyś: *Kształcenie bibliotekarzy w RFN*. „Przegląd Biblioteczny” 1989 z. 2 s. 145-148; Z. Gębołyś: *Kształcenie bibliotekarzy szkolnych w RFN*. „Roczniki Biblioteczne” 1991 z. 1/2 s. 93-101.

¹ Zob. „Bibliotheks Taschenbuch” 1996 s. 6.

wydawcy „Bibliotheks Taschenbuch” poświęcili literaturze młodzieżowej, w tym instytucjom ją propagującym, np. Deutsche Akademie für Kinder- und Jugendliteratur e.V., oraz nagrodom w dziedzinie literatury i mediów młodzieżowych, np. Deutscher Jugendliteraturpreis.

Dział „Kultura-Polityka-Informacje ogólne” zawiera informacje o instytucjach szeroko rozumianego świata mediów, m.in. o British Council, Deutsche Schillergesellschaft e. V., Gesellschaft der Bibliophilen i in. Jest także zespół informacji o instytucjach Unii Europejskiej w RFN oraz o programach UE w dziedzinie kultury, w tym w bibliotekarstwie. Segment 7. to wykaz najważniejszych organów państwowych, związków komunalnych, instytucji rtv, służb informacyjnych i prasowych.

Najwięcej praktycznych wiadomości, przynajmniej z punktu widzenia bibliotekarza, przynosi segment 8. Znajdzie on tu informacje o ważniejszej literaturze fachowej, wykaz placówek kształcących i dokształcających bibliotekarzy w RFN, adresy central związkowych, wykaz placówek, w których może się dowiedzieć o warunkach przyznawania urlopów na dokształcanie. Nie mniej istotne będą dlań wyciągi z regulaminu dotyczącego wynagrodzeń dla pracowników bibliotecznych wraz z odpowiednimi tabelami plac.

Część III wypełniają: zestawienie bibliotekarskiej literatury fachowej w języku niemieckim oraz lista czasopism fachowych wydawanych w RFN i za granicą (tu adresy i cena abonamentu). Cenne uzupełnienie informatora stanowią indeksy — osób i instytucji.

Nad wszystkimi wyszczególnionymi założeniami wydawnictwa góruje jedno odnoszące się do niego jako całości, tj. maksymalna zwięzłość, a przy tym dążenie do podania informacji bogatych w treść. Wykazuje to wyraźnie struktura zamieszczanych informacji. W przypadku wiadomości o organizacjach są to: adres zarządu i/lub sekretariatu; cele i zadania; struktura organizacji (tu także wykaz sekcji regionalnych i/lub dziedzinowych, jeśli takie istnieją); wysokość składki członkowskiej; termin zgromadzenia walnego; wykaz publikacji na temat organizacji. Występująca sporadycznie niejednorodność w opisie organizacji wynika zapewne z braku danych.

Jak się wydaje, nie trzeba przekonywać polskich bibliotekarzy i bibliotekoznawców do celowości wydawania informatorów bibliotecznych. Mają oni przecież w pamięci, jeszcze świeżej, podobne wydawnictwo wychodzące u nas w latach 1956-1989, w tym najdłużej pod tytułem „Informator Bibliotekarza i Księgarza”. Pisała o nim p. Barbara Góra w „Poradniku Bibliotekarza”³. W tej chwili, jak sądzę, na pierwszym planie należy postawić wniosek o reaktywację tego zasłużonego dla polskiego bibliotekarstwa periodyku. W dalszej kolejności można i należy się zastanawiać i dyskutować nad jego kompozycją zewnętrzną i wewnętrzną, w czym pomoc może, znajomość innych wydawnictw tego typu, w tym „Bibliotheks Taschenbuch”.

WDZISŁAW GĘBOLYŚ

³ Barbara Góra: *Informator Bibliotekarza i Księgarza*”. „Poradnik Bibliotekarza” 1990 nr 6 s. 42-43.

**Za błąd w numerze 11/96
redakcja „Poradnika Bibliotekarza” przeprasza**

W wykazie ważniejszych rocznic 1997 na str. 30 pod datą 10 stycznia powinna być oznaczona nie 110, lecz 105 rocznica urodzin Melchiora Wańkowicza. Autorkę i Czytelników przepraszamy, prosimy o naniesienie poprawki.

Ku pożytkowi bibliofilstwa i bibliotekarstwa

Bibliografia dorobku piśmienniczego

Andrzeja Kempy

Z okazji przejścia w październiku '96 na wczesną emeryturę mgr. Andrzeja Kempy, st. kustosa dyplomowanego, wicedyrektora Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego, członka Prezydium Zarządu Głównego SBP, ukazała się bibliografia Jego dorobku piśmienniczego z lat 1955-1995, z przedmową Lucyny Sułkowskiej i Izabeli Nagórskiej. * Wydana przez WiMBP oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Okręg Łódź obejmuje 814 opisów, artykułów, felietonów i recenzji w prasie i czasopismach naukowych oraz książek i prac redakcyjnych.

Andrzej Kempa, który ukończył Technikum Księgarskie i studia polonistyczne, początkowe publikacje z lat 1955-1962 poświęcił głównie dziejom księgarstwa. Zatrudnienie Go w Bibliotece Głównej Akademii Medycznej w Łodzi jako kierownika Oddziału Bibliografii i Informacji Naukowej, a następnie wicedyrektora łączy się z opracowaniem wspólnie z Jadwigą Piotrowską 8 tomów *Bibliografii dorobku pracowników AM* za lata 1961-1977 i zapoczątkowaniem współpracy z tygodnikiem społeczno-kulturalnym „Odgłosy”. Rozwinęła się ona zwłaszcza po podjęciu przezeń pracy w Książnicy Miejskiej w r. 1981 na stanowisku wicedyrektora. Na łamach „Odgłosów” aż do końcowego numeru 28 z r. 1991 ukazywały się artykuły i większość z 53 opublikowanych recenzji oraz stała rubryka pt. *Bigos hultajski – mieszanka firmowa literacko-obyczajowa* (łącznie 113 poz.). *Bigos hultajski, czyli Dawne faccje i anegdoty polskie* został w wyborze wydany przez KAW w r. 1989 w nakładzie 30 tys. egz.

Biblioteka Narodowa, MBP w Pabianicach, SBP Okręg Łódź, Oficyna Bibliofilów M. Szukalaka to wydawcy takich opracowań jak *Polskije bibliofilskie izdanija 1918-1988**, *Świat książek Jana Lenartowicza*,

Niemcy w Łodzi, Sylwetki łódzkich dziennikarzy i publicystów, Piotrków Trybunalski w starych księgach. Artykuły naukowe zamieszczały m.in. „Prace Polonistyczne”, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Librorum”, „Slavia Orientalis”.

Nazwisko Kempy jako współautora lub redaktora znajdujemy przy niektórych wydawanych od r. 1981 przez MBP publikacjach, informatorach, katalogach, bibliografiach. Jest też autorem bibliofilskich wydawnictw MBP — *Mijają ludzie, pozostaje księga*, *Myśli o książce i czytaniu* Ignacego Krasickiego, Józefa Ignacego Kraszewskiego oraz Juliana Tuwima, któremu poświęcił kilkanaście artykułów. W Jego publicystyce z lat 1993/1994 przeważa zdecydowanie tematyka regionalna dzięki współpracy z „Tygodnikiem Piotrkowskim” i „Ilustrowanym Tygodnikiem Zgierskim”. Od r. 1995 pojawiają się stale na łamach „Dziennika Łódzkiego” biogramy do Łódzkiego Słownika Biograficznego.

Należąc do SBP od r. 1964, kol. Kempa był członkiem Zarządu Okręgu Łódź w latach 1974-1987, przewodniczącym od 1981 do 1992 i dwukrotnie wiceprzewodniczącym aż do chwili obecnej. W czasopismach fachowych publikować zaczął przed 10 laty pierwszym artykułem w r. 1984 i następnym w 1986 w „Bibliotekarzu” oraz 2 recenzjami w „Poradniku Bibliotekarza”. Obok poważniejszych prac z lat 1987-1991 ukazało się 14 odcinków *Rozmaitości z przeszłości* w „Bibliotekarzu”, 7 *Zapisków bibliofila z książek i z życia wyjętych* w „Poradniku Bibliotekarza”. Rok 1991 rozpoczął stałą rubrykę *Pyłków* w „Bibliotekarzu”, których do końca 1995 r. pojawiło się 47 odcinków. Zawarte w nich w różnej formie ciekawostki z przeszłości odnoszące się do książek, bibliotek, czytelnictwa, wydawców, księgarzy — znajdują zawsze czytelników. Kol. Kempa opracowuje też do naszych czasopism oraz do „Biuletynu Informacyjnego Zarządu Gł. SBP” sprawozdania z działalności okręgow.

* Andrzej Kempa. *Bibliografia dorobku piśmienniczego 1955-1995*. Łódź 1996.

Przez 4 lata był członkiem Komitetu Redakcyjnego „Bibliotekarza”, a od r. 1986 członkiem kolegium doradczego, następnie (od 1990) członkiem Komitetu Redakcyjnego „Poradnika Bibliotekarza”. Jest także kolekcjonerem ekslibrisów, członkiem, założycielem i działaczem Łódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Książki.

Mamy nadzieję, że nadchodzące lata nie zahamują Jego pracy społecznej, wzbogacą jeszcze dorobek piśmienniczy ku pożytkowi bibliofilstwa i bibliotekarstwa.

IZABELA NAGÓRSKA

Wiersz dyr. Elżbiety Pawlickiej napisany na cześć przechodzącego na emeryturę Andrzeja Kempy.

Pożegnanie

[.....]

Zamiast pożegnań, niech płyną słowa,
niech piękne będzie dziękowanie

za trud, za pracę, za cenne rady,
za dobroć, grzeczność i oddanie.

Za artykuły, książki i „pyłki”,
za książek wielkie miłowanie,
za przykład, co godnym dla innych
w naszej pamięci pozostanie.

I choć dobiełś do przystani,
patrz ufnie, dumnie wciąż ku górze
i nic się nie bój. Jesteś z nami
nie tylko na emeryturze.

Zachowaj w sercu to co dobre,
pamiętaj tylko dobre chwile,
każdy Ci dzisiaj szczerze powie:
szczęśliwym bądź, niech służy zdrowie.

Niech będą ranki Twe perłowe,
niech słońce we dnie na Cię czeka,
a gdy wieczorem skłonisz głowę,
niech Ci się przyśni BIBLIOTEKA.

Zajrzyjmy do szkoły

Zbiory specjalne — Galeria Sztuki Współczesnej

Biblioteka (nawet szkolna) to nie tylko książki i czasopisma, to również zbiory specjalne. Właśnie o nich chciałabym napisać na przykładzie swojej szkoły, mimo że nie należą one do zbiorów bibliotecznych.

W drugiej połowie lat osiemdziesiątych przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kłodzku powstała (i działa do dzisiaj) szkolna Galeria Sztuki Współczesnej. Pomysłodawcą i inspiratorem była pani mgr Halina Zenka, nauczycielka plastyki. Jest ona członkiem Polskiego Stowarzyszenia Edukacji Plastycznej, które wraz z Wałbrzyskim Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym pomogło jej w stworzeniu galerii sztuki. Główną ideą utworzenia tej galerii w szkole była chęć i potrzeba wychowywania młodzieży przez sztukę i kulturę. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszych czasach, czasach kryzysu w obu tych dziedzinach,

kryzysu systemu oświatowego, szerzącej się patologii wśród młodzieży wszystkich szkół. Dodatkowym bodźcem był tu fakt stałego ograniczania programu nauczania samej plastyki (w tym wypadku w szkole średniej). Autorka uważa, że dla części uczniów galeria ta może stanowić jedyny kontakt z polską sztuką współczesną, a niekiedy ze sztuką w ogóle. Innych może inspirować do poszerzania wiedzy w tym zakresie, a nawet spowodować, że w przyszłości sami staną się twórcami.

ZSO w Kłodzku jest jedyną szkołą w województwie wałbrzyskim, która otrzymała autentyczne dzieła polskich twórców do swojej galerii. W jej zbiorach prezentowane są w poszczególnych dyscyplinach znane w kręgach sztuki nazwiska:

● malarstwo: Stanisław Dawski, Andrzej Klimczak-Dobrzaniecki, Andrzej Fogtt, Małgorzata Śliwińska i in.,

- grafika: Roman Kowalik, Eulalia Złotnicka, Andrzej Sikora i in.,
- rzeźba: Alfons Karny,
- plakaty: Eugeniusz Get-Stankiewicz,
- ceramika: Krystyna Kunecka,
- szkło: Janusz Robaszewski, Zbigniew Horbowy i in.,
- fotografia: Helena i Edward Hartwigowie i in.,
- zbiory medalierskie.

Eksponowane są różne techniki malarzkie czy graficzne, różna tematyka. Galeria nie jest duża (pomieszczenie) i nie ma możliwości jednoczesnego zaprezentowania wszystkich posiadanych zbiorów. Mimo to udaje się pokazać przynajmniej po kilka prac z każdej dyscypliny i stworzyć wnętrze, do którego naprawdę warto zajrzeć. Galeria po prostu wyróżnia się na tle szkoły i innych gabinetów czy sal lekcyjnych. Może ona służyć (przy udziale pani Haliny) pomocą innym nauczycielom — plastyki, historii czy języka polskiego. Także biblioteka szkolna ma udział w wyposażeniu galerii jako pracowni plastycznej w odpowiedni księgozbiór podręczny (albumy i prace ogólne z zakresu historii sztuki, dzieła dotyczące życia i twórczości różnych artystów na przestrzeni dziejów, historii zabytków

itp.) oraz w czasopiśmie o tej tematyce, prenumerowane w miarę możliwości przez bibliotekę. Biblioteka — już u siebie — również stara się gromadzić pozycje z historii sztuki (ogólne czy szczegółowe), tak by w razie potrzeby móc służyć pomocą opiekunowi galerii.

Galeria ma plany rozwojowe, przewiduje się ekspozycję fotografii kłódzkich artystów fotografików oraz powiększenie działu ceramiki. Brakuje jeszcze eksponatów tkaniny artystycznej, ale pani Halina nie traci nadziei, że uda się jej pozyskać i takie. Wszystkie prace otrzymuje w darze lub na zasadzie wypożyczenia.

Fakt, że galeria istnieje wiele znaczy w życiu szkoły. Warto też prezentować ją środowisku pozaszkolnemu, gdyż jest ona wspaniałym uzupełnieniem kłódzkiego życia kulturalnego i artystycznego. Ponadto stanowi niezwykle przykład tego, co można stworzyć w warunkach polskiej szkoły, stąd moja decyzja o napisaniu o niej nawet w czasopiśmie dla bibliotekarzy.

GRAŻYNA SZPULAK

Kłodzko — Zespół Szkół Ogólnokształcących

Nowy budynek w 60-lecie Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Ostrołęce

4 października 1996 r. odbyło się uroczyste otwarcie nowej siedziby **WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ im. Wiktora Gomulickiego w Ostrołęce**, połączone z Wojewódzką Inauguracją Roku Kulturalnego 1996/97. Uroczystość zgromadziła blisko 200 osób: bibliotekarzy, pracowników, działaczy i twórców kultury z Ostrołęki i województwa oraz przyjaciół Biblioteki.

Obecnością zaszczytili nas: Krystyna Kuźmińska z MKiS, Stanisław Czaj-

ka — prezes ZG SBP, poseł Jan Budkiewicz — przewodniczący FZZPKiS, władze województwa i miasta Ostrołęki.

Uroczystego otwarcia nowego budynku dokonali wicewojewoda ostrołęcki Stanisław Kubeł i wiceprzewodniczący Sejmiku Samorządowego Bogdan Tański. Następnie proboszcz parafii pw. św. Antoniego, ks. Witold Bruliński dokonał poświęcenia wszystkich pomieszczeń budynku.

„ARKA” — nowa siedziba WBP

Fot. Henryk Niedzielski

Oddanie do użytku nowej siedziby WBP zbiegło się w czasie z 60. rocznicą powołania w Ostrołęce Miejskiej Biblioteki Publicznej im. J. Piłsudskiego i 50. rocznicą wznowienia działalności MBP po przerwie wojennej. Obecna WBP jest kontynuatorką MBP oraz Powiatowej Biblioteki Publicznej powstałej w r. 1949. Obie Biblioteki zostały połączone w r. 1954 w jedną bibliotekę: Powiatową i Miejską, która z kolei w r. 1975 otrzymała status WBP.

50 lat powojennej historii Biblioteki to okres licznych sukcesów w działalności kulturalnej oraz czas nieustannych zmagania i walki o godziwe warunki pracy. Przeprowadzka do obecnej siedziby była ósmą z kolei zmianą lokalu w 50-leciu, nie licząc przeprowadzek niektórych agend: czytelnictwa, oddziałów dla nieświadomych, zbiorów specjalnych oraz magazynów. Wszystkie poprzednie lokale nie tylko były zbyt małe, zagrzybione i zawilgocone, ale w większości nie spełniały także minimum warunków odnośnie stanu technicznego i ogrzewania. Biblioteka opuszczała najczęściej kolejne lokale wskutek zamknięcia przez inspektora

pracy lub w wyniku eksmisji. Dlatego też radość bibliotekarzy i czytelników z nowej siedziby jest ogromna choć nie pozbawiona obaw. Znane są przypadki, że niejednokrotnie odbierano bibliotekom to, co zdobyły z wielkim trudem, bo ważniejsze były potrzeby innych instytucji.

Nowa siedziba WBP to zrekonstruowany zabytkowy budynek, zwany „Arką”, u zbiegu ulic Głowackiego i Kopernika, położony w samym centrum Ostrołęki. „Arka” otwiera pieszy trakt (deptak) przez Ostrołęcką Starówkę, a z drugiej strony graniczy z wieżowcami i nowoczesnymi budynkami banków i innych instytucji. Stare i nowe odnajdujemy również w samej „Arce”: z zewnątrz zabytkowy, drewniany budynek, wewnątrz murowany i nowoczesny.

W nowym budynku funkcjonują: na parterze Wypożyczalnia Główna, na pierwszym piętrze Czytelnia Ogólna, Pracownia Zbiorów Regionalnych i Dział Informacyjno-Bibliograficzny. Na drugim piętrze znalazły siedzibę: Czytelnia Bibliologiczna, pozostałe działy merytoryczne oraz dyrekcja, administracja i księgowość. Poza główną

siedzibą pozostają nadal zbiory specjalne i biblioteka dziecięca.

Jubileusz Biblioteki, otwarcie nowej siedziby WBP i Inauguracja Roku Kulturalnego były okazją do wyróżnienia pracowników i działaczy kultury, w tym licznej grupy bibliotekarzy i przyjaciół Biblioteki. WBP otrzymała Dyplom Ministra Kultury i Sztuki. Odznakami „Zasłużony Działacz Kultury” wyróżniono: Cecylię Bazydło z MGBP w Myszyncu i Mieczysława Romanika — dyrektora WBP. Dyplomami Wojewody Ostrołęckiego (specjalnie przygotowanymi) uhonorowano byłych dyrek-

torów PiMBP i WBP: Teresę Łubę, Iza-
bellę Majewską-Chałat, Władysława
Niksę i Kazimierza Parszewskiego.
Nagrody Wojewody wręczono kilkunastu
pracownikom WBP i bibliotek samorząd-
owych.

Podarunki i kwiaty, a nade wszystko
wiele serdecznych życzeń i podziękowań dla
Biblioteki-jubilatki złożyli goście z War-
szawy i przedstawiciele władz miasta, Sej-
miku samorządowego, instytucji kultury,
placówek oświatowych i stowarzyszeń.

SABINA MALINOWSKA

50 lat w służbie społeczności lokalnej

Biblioteka Publiczna w Elku (1946-1996)

Kultura — obok oświaty — zajmuje po-
czesne miejsce w procesie realizowania
przez państwo różnorodnych funkcji wy-
chowawczych. Biblioteki publiczne są dla
społeczności lokalnej podstawowymi insty-
tucjami kultury i ciągłej edukacji.

Po wojnie już w czasie odbywającego się
w dniach 2-3 maja 1946 r. Święta Oświaty
podpisano *Akt założenia Biblioteki Powiatowej*
oraz zorganizowano zbiórkę pieniężną
na zakup książek do przyszłej placówki,
a mieszkańcy Elku ofiarowali ok. 80 wol.
Z uzyskanej kwoty 18 902,50 zł, zakupiono
ok. 440 wol. nowości. Takie były początki
Biblioteki Publicznej w Elku! Właściwą
działalność placówka rozpoczęła dopiero
pod koniec roku 1946.

W r. 1948 z Biblioteki Powiatowej wyło-
niono Oddział Miejski, przekształcony na-
stępnie w Bibliotekę Miejską. W tym też roku
Biblioteka Powiatowa czyniła przygotowania
do organizacji sieci bibliotecznej w powiecie.

W pierwszym okresie istnienia biblio-
tek — zarówno w mieście, jak i w tere-
nie — praca poszczególnych placówek ogra-
niczała się do możliwie poprawnej techniki
bibliotecznej i do udostępniania. Czytelniko-
wi indywidualnemu poświęcano jeszcze mało
uwagi, poza tym brakowało polskich książek,
co w przypadku Elku i okolicznych miej-

scowości nie było bez znaczenia — ok. 1/5
ludności stanowili Mazurzy słabo znający
język polski, zatem mający ograniczone moż-
liwości zapoznania się z literaturą polską
i innymi osiągnięciami kulturalnymi.

Pracownicy bibliotek, nie wyszkoleni od-
powiednio, nie zawsze zdawali sobie sprawę
z roli książki i biblioteki w środowisku.
Rozwijaniu szerszej działalności nie sprzyjała
również sytuacja lokalowa wielu z bibliotek.
Wynikało to często z braku zrozumienia dla
potrzeb bibliotek ze strony rad narodo-
wych, nie doceniających ich roli społeczności
lokalnej. Toteż czytelnictwo początkowo roz-
wijano się słabo. Biblioteki notowały po kil-
kadziesiąt osób zarejestrowanych w ciągu
roku.

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W ELKU

Stopniowo jednak w życiu bibliotek zaczęły korzystać zmiany. Dla ówczesnych działaczy kultury stało się jasne, że biblioteka nie może ograniczać się do mechanicznej obsługi czytelnika, ale że — zwłaszcza w odniesieniu do młodych czytelników — jest to placówka wychowawcza i kulturalno-oświatowa. Księgozbiory bibliotek wzbogacały się w nową literaturę, przystąpiono do opracowania książek — katalogowania i klasyfikacji. Wzrastało też czytelnictwo, zwiększały się powoli zainteresowania czytelników, kadra podnosiła kwalifikacje zawodowe na kursach Państwowego Ośrodka Kształcenia Bibliotekarzy w Jarcinie oraz na kursach organizowanych przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Białostockiego.

W bibliotekach zaczęto propagować książkę i czytelnictwo przez hasła o książce, plakaty, wystawy i wystawki, prelekcje. Organizowano spotkania autorskie z wybitnymi pisarzami, konkursy dobrego czytania, zespoły czytelnicze, inscenizowano urywki utworów. Biblioteki publiczne zarówno w mieście, jak i w powiecie ugruntowały swoją pozycję w środowisku i obok innych placówek kultury istniejących w tym okresie w Ełku (Teatr, Szkoła Muzyczna, Powiatowy Dom Kultury) odegrały istotną rolę w awansie kulturalnym społeczności lokalnej w pierwszym 10-leciu powojennej państwowości polskiej.

W r. 1955 Biblioteka Powiatowa i Biblioteka Miejska zostały połączone w jedną placówkę, która odtąd (do r. 1975) nosiła nazwę Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna. W r. 1957 PiMBP otrzymała pomieszczenie przy ul. Armii Czerwonej (obecnie Armii Krajowej) składające się z 7 izb o łącznej powierzchni 196 m². Dzięki temu było możliwe otwarcie w r. 1958 — Oddziału dla Dzieci, a w r. 1959 — czytelnicy dla dorosłych. Lokale biblioteczne wyposażono w odpowiedni sprzęt — metalowe regały, gabloty wystawowe itp. Przyrost księgozbioru i wzrost potrzeb czytelnicy miasta w związku m.in. z powstaniem 6 szkół średnich sprawił, że PiMBP znów zaczęła odczuwać brak miejsca. Zmiana lokalu stała się realna dopiero w r. 1971 dzięki oddaniu do użytku Powiatowego Domu Kultury w Ełku przy ul. Wojska Polskiego. Biblioteka otrzymała w nim lokum składające się z 9 izb o powierzchni 360 m². Ta

siedziba służy naszej placówce do chwili obecnej i również — jak w latach minionych — od dłuższego już czasu odczuwamy brak miejsca.

W końcu lat 50. biblioteki oprócz książek zaczęły gromadzić także czasopisma: społeczno-kulturalne, społeczno-polityczne, regionalne. Stopień ich wykorzystania był różny, dużym powodzeniem cieszyły się tygodniki ilustrowane. Czasopisma były również — tak jak obecnie — podstawową bazą, z której czerpano materiał do kartotek zagadnieniowych i regionalnych dla potrzeb służby informacyjno-bibliograficznej. W tym czasie znacznie wzrósł poziom zawodowy kadry bibliotekarskiej. Pracownicy w większości mieli wykształcenie przynajmniej średnie bibliotekarskie bądź ogólne.

Poprawa warunków lokalowych, wzrost poziomu kadr z jednej strony i poziomu kulturalnego społeczeństwa z drugiej zobowiązywał biblioteki do szukania nowych, atrakcyjnych form pracy, które uwzględniłyby różnorodne potrzeby odbiorców książki. Biblioteki włączały się do akcji o charakterze politycznym, społecznym, kulturalnym, aby zwrócić uwagę czytelników oraz osób nie należących jeszcze do biblioteki na najistotniejsze momenty w życiu kraju i w stosunkach międzynarodowych. Na uwagę zasługuje tu

szeroki udział bibliotek w obchodach 1000-lecia państwa polskiego (1966).

Zorganizowano wówczas wiele ciekawych i pożytecznych imprez czytelniczych. Do najważniejszych przedsięwzięć należą: udział bibliotek we współzawodnictwie z okazji 1000-lecia, konkurs na znajomość miast Białostockizny, wystawy książek, np. „Rok 1863 w literaturze”, „Skarby wawelskie”, „Były i będą nasze”, „Na zawsze z Macierzą”, „Pięć wieków książki polskiej na Warmii i Mazurach”, „Minęły wieki, a myśmy ostali”, „300 lat prasy polskiej”. W związku z 500. rocznicą urodzin Mikołaja Kopernika (1973) zorganizowano wystawę „Rok nauki polskiej”. Biblioteki uczestniczyły też w kilkakrotnie ogłaszanych konkursach „Złoty kłos dla twórcy — srebrne dla czytelników” oraz „Blżej książki współczesnej”. Ich propaganda wizualna przyczyniła się znacznie do spopularyzowania polskiej literatury współczesnej.

Organizacja wielu ciekawych imprez była możliwa dzięki współpracy biblioteki

ze środowiskiem: z organizacjami społecznymi, młodzieżowymi, szkołami, zakładami pracy oraz z założonym przy PiMBP Kołem Przyjaciół Biblioteki (1967).

Aktywizacja bibliotek wpłynęła bardzo wyraźnie na rozwój czytelnictwa. Szczególną uwagę zwrócono na czytelnictwo dzieci i młodzieży. W księgozbiorach bibliotecznych wydzielono w tym celu literaturę dla tej grupy czytelników. Zaznaczył się również wzrost czytelnictwa dorosłych, m.in. przez rozszerzenie zasięgu oddziaływania biblioteki. W r. 1974 utworzono Filię Literatury Społeczno-Politycznej (obecnie Literatury Popularnonaukowej). Księgozbiór Filii — literatura naukowa i popularnonaukowa, piękna w wyborze — jest wykorzystywany przede wszystkim przez młodzież szkół średnich oraz studentów.

Biblioteka wiele uwagi poświęca służbie informacyjno-bibliograficznej, skutecznej formie pogłębiania czytelnictwa i usuwania przeszkód, które mogłyby hamować kontakt czytelnika z książką, w przypadku gdyby napotykał trudności w wyszukiwaniu potrzebnych informacji. Działalność ta wiąże się przede wszystkim z pracą czytelników i kącików czytelnianych, z udostępnianiem księgozbiorów podręcznych, opracowywaniem pomocy dokumentacyjnych w formie kartotek oraz z udzielaniem informacji z różnych dziedzin wiedzy.

Z ważniejszych osiągnięć w tej dziedzinie należy wymienić opracowanie w związku z jubileuszem 550-lecia Ełku bibliografii powiatu ełckiego za lata 1945-1971 (ponad 700 opisów publikacji) oraz w związku z 50. rocznicą śmierci Michała Kajki i plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu — opracowanie bibliografii przedmiotowo-podmiotowej za lata 1927-1990, poświęconej temu wielkiemu bojownikowi o polskość Mazur (288 opisów).

W r. 1975 (reforma administracyjna kraju i powstanie województwa suwalskiego) dotychczasową PiMBP w Ełku przekształcono w Oddział Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Suwałkach, a w r. 1976 oddziały WBP w miastach — w miejskie biblioteki publiczne. Tak więc od stycznia 1977 r. placówka w Ełku przyjęła nazwę Miejska Biblioteka Publiczna. W latach 1986-1990 MBP pełniła rolę biblioteki rejonowej, sprawowała nadzór merytoryczny nad 14 placówkami b. powiatu ełckiego

oraz gminy Prostki, wyłączonej z powiatu grajewskiego.

W latach 1977-1987 miejska sieć biblioteczna powiększyła się o 2 filie biblioteczne i punkt biblioteczny „książek mówionych”, służących członkom koła Polskiego Związku Niewidomych. Punkt ten prowadził społecznie w latach 1978-1996 we własnym mieszkaniu pan Stanisław Nowicki.

W ciągu 50 lat istnienia MBP w Ełku gościła wielu znakomitych pisarzy. W spotkaniach autorskich uczestniczyli m.in.: Melchior Wańkiewicz, Elżbieta Jackiewiczowa, Danuta Biećkowska, Andrzej Szczypiorski, Julian Przyboś, Stanisław Wygodzki, Maria Kędziorzyna, Hanna Muszyńska-Hoffmanowa, Wiesław Kazanek, Bohdan Bartnikowski, Cezary Chlebowski, Alicja Patey-Grabowska.

Od r. 1990

MBP jest placówką podległą władzom lokalnego samorządu terytorialnego.

Zgromadzono w całej sieci ok. 122 000 wol. książek z różnych dziedzin wiedzy i literatury pięknej adresowanych do różnych grup czytelników i zaspokajających różnorodne potrzeby i gusty czytelnicze. 38,6% stanowi literatura piękna (od romanсів i literatury sensacyjnej do dzieł dla najbardziej wymagających czytelników). 21,7% to literatura dla dzieci i młodzieży, 40,7% — literatura naukowa, popularnonaukowa i fachowa. Do dyspozycji użytkowników są również zbiory specjalne w postaci kaset do nauki języków obcych, płyt z nagraniami muzyki poważnej, wideokaset oraz 79 tytułów czasopism.

Od r. 1994 biblioteka przystąpiła do komputeryzacji zbiorów Wypożyczalni dla Dorosłych, od r. 1995 — zbiorów czytelnicy miejskiej.

W MBP i jej 4 filiach zatrudnionych jest 14 bibliotekarzy, w tym 11 bezpośrednio przy obsłudze czytelników. Zespół cechuje się stabilizacją i wysokimi kwalifikacjami. 3 osoby mają wykształcenie wyższe bibliotekarskie, 4 — studium bibliotekarskie, 3 — średnie bibliotekarskie, 3 — policealne zawodowe, 1 — średnie księgarskie. Najdłuższy staż zawodowy — 40 lat — ma p. Urszula Mackiewicz zatrudniona w komórce gromadzenia i opracowywania książek, 36 lat — p. Krystyna Maciątek, kierownik Oddziału dla Dzieci, 27 lat —

Pamiątkowe zdjęcie z okazji jubileuszu pracowników MBP w Elku, emerytów i rencistów (20 V 1996).

Barbara Omilian, kierownik Wypożyczalni dla Dorosłych.

Ostatnie 5-lecie (1991-1995) zaznaczyło się znacznym wzrostem czytelnictwa mimo przeżywanych przez bibliotekę kłopotów i trudności, znanych również innym bibliotekom w kraju. Rozwój Biblioteki w ciągu pół wieku był możliwy nie tylko dzięki opiece państwa, ale również dzięki pomocy władz miejscowych (miejskich i samorządowych), bowiem nawet w okresie kryzysu lat 90. nie doszło w Elku do likwidacji żadnej placówki bibliotecznej, lecz jedynie do przekształcenia Filii nr 3 w placówkę publiczno-szkolną, po przeniesieniu księgozbioru Filii do Szkoły Podstawowej nr 9 na osiedlu „Konieczki”.

W związku z jubileuszem 50-lecia nie przewidziano żadnych szumnych uroczystości. Biblioteka we własnym zakresie zorganizowała kilka imprez raczej z myślą o swoich użytkownikach. W okresie IV-VI 1996 r. propagowano w szkołach średnich II edycję konkursu „Moja ziemia rodzinna”

(I zorganizowano w r. 1995 z okazji 50-lecia obecności polskiej na Mazurach i 20-lecia powstania województwa suwalskiego). Do konkursu przystąpiło 5 szkół średnich, ogółem uczestniczyło w eliminacjach środowiskowych w szkołach 85 uczniów. Do finału zakwalifikowano 16 osób. Zwycięzcy miejsc I-III otrzymali nagrody rzeczowe ufundowane przez Miejski Dom Kultury i MBP.

20 maja 1996 r. odbyło się w MBP spotkanie pracowników oraz emerytów i rencistów, a dnia 29 maja — spotkanie z 60-osobową grupą długoletnich, wiernych czytelników z udziałem przedstawicieli władz samorządu terytorialnego. Kwiaty i życzenia od prezydenta miasta, pana Zdzisława Fadzrowskiego, otrzymał czytelnik z najdłuższym stażem (43 lata) — Robert Karpacz. Za długoletnią wierną przyjaźń z książką i naszą biblioteką uczestnikom spotkania wręczono dyplomy i upominki książkowe.

SABINA MICHNIEWICZ
Dyrektor MBP w Elku od 1 II 1977 r.

50 lat Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Józefa Lompy w Lublińcu

Dnia 3 maja 1946 r. Inspektorat Oświaty powołał do istnienia bibliotekę powszechną mającą wiernie służyć mieszkańcom naszego miasta. Nie oznacza to jednak, że przed II wojną światową i wcześniej miasto stanowiło biblioteczną pustynię. Książka krążyła wśród mieszkańców Lublińca jeszcze w okresie, gdy Śląsk był częścią Prus, a zaczątkiem Biblioteki Miejskiej można nazwać zbiór 300 wol. lublinieckiego proboszcza, Józefa Potempy, przekazany miastu w r. 1808. Przed I wojną światową w pobliskich wsiach istniały już biblioteki ludowe liczące przeciętnie po kilkadziesiąt książek. Po plebiscycie i przyznaniu Lublińca Polsce, Zarząd Twórców Bibliotek otworzył pierwszą ogólnodostępną bibliotekę miejską, której działalność skończyła się z chwilą wybuchu II wojny światowej.

Po wyzwoleniu Inspektorat Oświaty zorganizował zbiórkę książek przy pomocy młodzieży gimnazjalnej i harcerskiej. Rola, jaką pełniła i pełni powstała na nowo w r. 1946 Biblioteka Publiczna w Lublińcu, jej zasług w krzewieniu polskości, umacnianiu uczuć patriotycznych i więzi z ojczyzną nie da się przecenić. To wspaniała i chlubna karta, o której pamiętamy, obserwując dzisiejszy rozwój, kierunki działania i cele, które placówka realizuje. Struktura organizacyjna i funkcjonalna bibliotek na terenie naszego miasta należy do najbardziej sprawnych na tle innych bibliotek miejskich, a wysoki poziom czytelniczy i osiągnięcia wpływają znacząco na wyniki wojewódzkie.

Oprócz placówki głównej dla dorosłych z punktem książki mówionej, MBP prowadzi pięć filii, w tym filię dziecięco-młodzieżową oraz filię dla osób niepełnosprawnych mieszczącą się w siedzibie ich stowarzyszenia. W odległych rejonach miasta utworzono dwa punkty biblioteczne. Ogółem wszystkie placówki liczą ponad 100 tys. woluminów, wśród których znajdują się bogate zbiory regionalne i cenna kolekcja reprintów. MBP prenumeruje ponad 140 tytułów czasopism. Ze zbiorów korzysta ponad 6 tys. czytelników. MBP obok działalności podstawowej organizuje szereg imprez kultural-

no-oświatowych, w tym spotkania autorskie i czytelnicze, lekcje biblioteczne dla dzieci i młodzieży, konkursy literackie i plastyczne, pogadanki, prowadzi także dziecięce zespoły żywego słowa. W r. 1994 rozpoczęto komputeryzację placówki głównej. Wnieście to szereg udogodnień i uczyni ją bardziej nowoczesną. Obecnie MBP posiada kompletne wyposażenie w sprzęt oraz moduły obejmujące pełne funkcjonowanie biblioteki.

W roku jubileuszowym MBP podjęła działalność gospodarczą, otwierając w swym budynku księgarnię oferującą bogaty wybór literatury ze wszystkich dziedzin wiedzy. Dochód przeznaczony jest na działalność statutową biblioteki.

Wykonał Borys Kunowski z Ukrainy

Jedną z imprez kulturalnych uświetniających obchody jubileuszu była całomiesięczna wystawa ekslibrisów „Motywy sienkiewiczowskie w ekslibrisie”, otwarta w marcu z udziałem władz lokalnych. Wyeksponowano 125 znaków z kolekcji Józefa Tadeusza Czosnyki z Wojcieszowa. Również w marcu zorganizowano zjazd bibliotekarzy gminnych i miejskich byłego powiatu lublinieckiego.

Główne uroczystości obchodów jubileuszu wyznaczono na dni 27 maja i 10 czerwca. 27 maja imprezę uświetnili obecnością liczni przedstawiciele władz lokalnych i wo-

jewódzkich, dyrektorzy bibliotek wojewódzkich, miejskich i gminnych oraz przedstawiciele instytucji i społeczeństwa miasta. Na program złożyły się:

- referat dyrektora MBP Renaty Dudek-Wołowczyk na temat historii i działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lublińcu,

- wystąpienie Ewy Derdy, dyrektora Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Częstochowie — „Działalność lublinieckich placówek na tle bibliotek województwa”,

- wystąpienia władz lokalnych i wojewódzkich oraz przedstawicieli instytucji kulturalnych — w osobach: burmistrza Józefa Widucha, przewodniczącego Rady Miejskiej Józefa Kazika, dyrektora Wydziału Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Częstochowie Zdzisława Ludwina, dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Katowicach, Andrzeja Srogi, i innych,

- prelekcja poświęcona życiu i twórczości patrona biblioteki Józefa Lompy, przygotowana i przedstawiona przez historyka Józefa Tyrola.

Po prelekcji goście zwiedzili wystawy okolicznościowe — jedna obrazowała rozwój i stan obecny lublinieckich bibliotek, druga przedstawiała ekslibrisy wykonane

dla Miejskiej Biblioteki Publicznej i jej filii przez artystów w Polsce i za granicą (dzięki prywatnym kontaktom Józefa T. Czosnyki z artystami biblioteka otrzymała w prezencie 35 ekslibrisów), trzecią była wystawa Wasilija Leonienki z Ukrainy pt. „Znaki książkowe w ekslibrisie”.

Podczas uroczystości zaproszeni goście przekazali lublinieckim bibliotekarzom listy gratulacyjne i wyrazy głębokiego uznania dla pełnej zaangażowania codziennej pracy, podkreślając przy tym wysoki poziom działalności placówki i jej nowoczesność. A oto fragment listu wojewody częstochowskiego:

„To państwa praca i codzienny trud sprawiły, iż z roku na rok wzrasta poziom kultury czytelnicy mieszkańców miasta Lublińca. Tworzenie sprzyjających warunków dla upowszechniania książki i dbałość o edukację pokoleń to również dobrze rozumiany i realizowany mecenat władz samorządowych miasta”.

Pracownikom biblioteki złożono również życzenia dalszych sukcesów, satysfakcji i osiągnięć w pracy zawodowej i życiu osobistym.

Odnaczono i wyróżniono następujące osoby:

— Danutę Krysik odznaką „Zasłużonego Działacza Kultury” oraz dyplomem uznania burmistrza i dyrektora MBP,

Odnaczona — Danuta Krysik. Odznakę „Zasłużony Działacz Kultury” wręcza dyrektor Wydziału Kultury UW w Częstochowie Zdzisław Ludwin, dyplom wręcza burmistrz Lublińca — Józef Widuch

— Danutę Mazal dyplomem honorowym Ministra Kultury i Sztuki,

— Czesławę Skorecką nagrodą finansową Ministra Kultury i Sztuki oraz dyplomem uznania burmistrza i dyrektora MBP,

— Anielę Jendrysik, Krystynę Matyję i Krystynę Ulfik dyplomem uznania burmistrza i dyrektora MBP.

10 czerwca odbyło się spotkanie byłych pracowników MBP i podległego niegdyś rejonu, czytelników, przedstawicieli władz miejskich i dyrekcji Biblioteki Wojewódzkiej. W programie przewidziano zwiedzanie wystawy jubileuszowej oraz wystaw ekslibrisów, połączone ze spotkaniem z ich kolekcjonerem J. T. Czosnyką. Następnie odbyło się spotkanie autorskie z pisarzem Andrzejem Kalininem — laureatem Nagrody Czesława Miłosza.

Na spotkaniu pracownicy MBP otrzymali życzenia i listy gratulacyjne od Zarządu Stowarzyszenia Miłośników Lublińca, Towarzystwa im. Edyty Stein Oddział w Lublińcu oraz Towarzystwa Przyjaciół Książki. Spotkanie uświetniły występem ze-

spółu żywego słowa działające przy filii dziecięcej. Z okazji jubileuszu wydano również broszurę okolicznościową *50 lat Miejskiej Biblioteki Publicznej im. J. Lompy w Lublińcu* oraz katalogi wystaw ekslibrisów.

* * *

Każdy jubileusz mobilizuje do działań, których nie zwykliśmy wykonywać na co dzień. Przede wszystkim chwalimy się, ale nie zdawkowo — przygotowujemy liczby, gromadzimy fakty i podsumowujemy własną działalność. Nic w tym złego, ponieważ statystyka z 50 lat pracy Biblioteki upoważnia szefów i pracowników tej instytucji do dumy.

Sporą część chwały oddać trzeba gospodarzom Lublińca, od których hojności i poziomu zrozumienia dla kultury zależy prawie wszystko. Mamy nadzieję, że pełen życzliwości stosunek obecnych władz miasta do bibliotek przeniesie się w przyszłości na kolejnych włodarzy Lublińca.

RENATA DUDEK-WOŁOWCZYK

Dyrektor MBP w Lublińcu

Książki otrzymane

z serii SBP Nauka ● Dydaktyka ● Praktyka

Jerzy MAJ, Marek NAHOTKO, Władysław SZCZĘCH — Zastosowania komputera w bibliotece : poradnik. — Warszawa : SBP, 1996. — (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; t. 20)

Aleksander RADWAŃSKI — Komputery, biblioteki, systemy : podręcznik. — Warszawa : SBP 1996. — (Nauka, Dydaktyka, Praktyka ; t. 21)

z serii Biblioteki w Polsce — Informator

Częstochowa — województwo. Warszawa : SBP, 1996. — (Biblioteki w Polsce — Informator)

z Biblioteki Narodowej

Maria DANILEWICZ-ZIELIŃSKA — Książka i czytelnictwo polskie w Wielkiej Brytanii : szkice. — Warszawa : BN, 1996

Szkice rozdzielono według tematów:

- Z dziejów Biblioteki Polskiej w Londynie,
- Książka polska w bibliotekach brytyjskich i jej przyjaciele,
- Wydawcy i czytelnictwo emigracyjne.

Prace pochodzą głównie z londyńskich „Wiadomości” i paryskiej „Kultury”, powstały w większości w l. 1953-1984.

Z centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy

Półwiecze dekretu o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi : refleksje i opinie bibliotekarzy : materiały ze spotkania „okrągłego stołu”. Warszawa 17 kwietnia 1996 r. — Warszawa : CUKB, 1996.

Jest to 224 pozycja wydawnicza CUKB. Oprócz referatów i wypowiedzi w dyskusji wydrukowano uwagi na temat dekretu i jego wpływu na początki powojennego bibliotekarstwa, nadesłane przez 10 osób po spotkaniu.

“Biblioteka Szkolna - MOL”

program komputerowy posiadający
wszystkie funkcje potrzebne do obsługi
biblioteki szkolnej, działający w ponad
700 szkołach podstawowych, średnich
i pomaturalnych.

***Program zalecany przez MEN w pełni
zgodny z polskimi normami.***

Do “Biblioteki Szkolnej MOL” dołączamy, nieodpłatnie
program dla czytelników do przeglądania katalogów,
-wykonywania zestawień na dowolną liczbę komputerów.

MOL ^{szk}
Systemy informatyczne

 VULCAN
OPROGRAMOWANIE KOMPUTEROWE

ul. Zygmunta Augusta 3-5-7, 81-359 Gdynia
tel. /0-58/ 61 15 83, 20 39 53 lub 21 80 21 w. 274
fax (058) 20 39 53, e-mail: mol@tryton.kaszub.ternet.pl

ul. Kazimierska 15, 51-657 Wrocław
tel. /0-71/ 48 01 58 lub 72 85 58

Wydawnictwa niezbędne w każdej bibliotece

Informator Polityczny

- biuletyn o charakterze encyklopedycznym, aktualizowany co miesiąc, zawierający szczegółowe informacje o wszystkich państwach świata, dotyczące m.in. ich powierzchni, liczby ludności, zasad ustrojowych, składu rządu, głównych partii politycznych.

Noty Biograficzne

- biuletyn o charakterze encyklopedycznym, aktualizowany co miesiąc, prezentujący sylwetki znanych w kraju i za granicą postaci życia publicznego.

Informator Terminowy

- miesięcznik zapowiadający ważne imprezy i wydarzenia w kraju i za granicą oraz przypadające w nadchodzącym miesiącu rocznice.

Informacje zawarte w biuletynach dostępne są także w formie baz danych, w systemie PAP On-line

Cena prenumeraty rocznej każdego z biuletynów wynosi 252,34 + 7% VAT.

POLSKA AGENCJA PRASOWA

Biuro Handlowe tel. (0-22) 621-52-70
fax (0-22) 628-78-51

Al. Jerozolimskie 7, 00-950 Warszawa
e-mail: bh@pap.waw.pl

Państwowy Instytut Wydawniczy

poleca znakomite tytuły ze swoich najcenniejszych serii:

Z KOLEKCJI POEZJI POLSKIEJ XX WIEKU

Tadeusz Różewicz „ <i>Niepokój. Wybór wierszy z lat 1944-1994</i> ”	cena 28,00 zł
Krzysztof Kamil Baczyński „ <i>Poezje</i> ”	cena 12,00 zł
Czesław Miłosz „ <i>Wiersze wybrane</i> ”	cena 23,00 zł
Władysław Broniewski „ <i>Poezje 1923-1961</i> ”	cena 24,00 zł
Kazimiera Illakowiczówna „ <i>Poezje wybrane</i> ”	cena 19,50 zł
Bolesław Leśmian „ <i>Wybór poezji</i> ”	cena 18,00 zł
Jan Twardowski „ <i>Rwane prosto z krzaka</i> ”	cena 12,00 zł

Z KOLEKCJI PROZY POLSKIEJ XX WIEKU

Władysław Reymont „ <i>Chłopi</i> ” t I-II	cena 23,00 zł
Julian Wołoszynowski „ <i>Opowiadania podolskie</i> ”	cena 12,00 zł
Andrzej Kuśniewicz „ <i>Król Obojga Sycylii</i> ”	cena 12,00 zł
Julian Strykowski „ <i>Sen Azrila. Austeria</i> ”	cena 8,00 zł
Włodzimierz Odojewski „ <i>Zasypie wszystko, zawieje ...</i> ”	cena 19,00 zł
Hanna Malewska „ <i>Panowie Leszczyńscy</i> ”	cena 15,00 zł
Adolf Rudnicki „ <i>Opowiadania</i> ”	cena 17,00 zł
Zbigniew Uniłowski „ <i>Wspólny pokój</i> ”	cena 12,00 zł

Z SERII RODOWODY CYWILIZACJI (CERAMOWSKIEJ)

James G. Frazer „ <i>Złota gałąź</i> ”	cena 37,00 zł
Jerzy Ciechanowicz „ <i>Cień Minotaura</i> ”	cena 40,00 zł
Benedykt Zientara „ <i>Świt narodów europejskich</i> ”	cena 34,00 zł
C. W. Ceram „ <i>Bogowie, groby i uczeni</i> ”	cena 33,50 zł
Lew Gumilow „ <i>Od Rusi do Rosji</i> ”	cena 32,00 zł

Z SERII BIOGRAFIE SŁAWNYCH LUDZI

Charles L. Mee, Jr „ <i>Portret Rembrandta</i> ”	cena 22,00 zł
Ferdinand Seibt „ <i>Karol IV</i> ”	cena 31,00 zł
Jan Baszkiewicz „ <i>Richelieu</i> ”	cena 20,00 zł
Franz Herre „ <i>Metternich</i> ”	cena 28,00 zł
Robert Browning „ <i>Justynian i Teodora</i> ”	cena 23,50 zł
Paul Murray Kendall „ <i>Ludwik XI</i> ”	cena 32,00 zł
Ernst W. Wies „ <i>Karol Wielki</i> ”	cena 29,00 zł

PROPONUJEMY RÓWNIEŻ KSIĄŻKĘ ROGERA COLLINSA
„**EUROPA W CZESNOŚREDNIOWIECZNA 300 – 1000**” (cena 47,00 zł)
Z NASZEJ NOWEJ SERII – DZIEJE EUROPY

**WYJĄTKOWA OFERTA DLA BIBLIOTEK
25% RABATU**

PIW, ul. Foksal 17, 00-372 Warszawa, tel. 826 02 01 (do 05), fax. 826 15 36
Dział Marketingu: tel. 826 02 01 w. 210, 214
Dział Handlowy: tel. 632 67 01
Klub Dobrej Książki: tel. 632 43 11 w. 291

Warszawa 1997-01

**BAZA DANYCH
- BIBLIOTEKI W POLSCE -**

**SERIA WYDAWNICZA
<< BIBLIOTEKI W POLSCE
INFORMATOR >>**

L. dz. BD

Konto: Bank Gdański
IV O/Warszawa
Nr 10401019-4040-132
NIP 526-000-19-15

Adres:
**BIURO
ZARZĄDU GŁÓWNEGO
STOWARZYSZENIA
BIBLIOTEKARZY
POLSKICH**
ul. Hankiewicza 1
p. 2016
02-103 Warszawa Ochota
tel. (0-22) 23-02-70
tel./fax (0-22) 22-51-33

**PROMOCJA
KOLPORTAŻ
SPRZEDAŻ**
p. 104
tel. (0-22) 22-43-45

Rok założenia 1917

Szanowni Państwo

w ramach serii wydawniczej

<<Biblioteki w Polsce - Informator>>

ukazał się kolejny zbiór danych

o bibliotekach województwa

KRAKOWSKIEGO

o czym uprzejmie informujemy

i zachęcamy

do nabycia tej publikacji lub/i dyskietki

z wojewódzką bazą danych

W ramach BAZY DANYCH << BIBLIOTEKI W POLSCE >>

ukazały się bazy komputerowe bibliotek z województw:

	cena		cena
bydgoskiego	33,50 zł	nowosądeckiego	40,00 zł
chełmskiego	19,50 zł	olsztyńskiego	39,00 zł
częstochowskiego	55,00 zł	poznańskiego	65,00 zł
kaliskiego	41,50 zł	przemyskiego	29,00 zł
konińskiego	26,00 zł	radomskiego	35,00 zł
krakowskiego	84,00 zł	włocławskiego	27,00 zł
krośnieńskiego	37,00 zł	zamojskiego	32,00 zł
legnickiego	36,00 zł	zielonogórskiego	33,50 zł
leszczyńskiego	29,50 zł		

Szanowni Państwo!

- kupując powyżej 5 baz wojewódzkich otrzymacie 20 proc. rabatu.

Niezależnie od wojewódzkich baz komputerowych bibliotek, oferujemy **zestawienia informacji** na dyskietkach, wyszukiwanych według kryteriów określonych przez odbiorcę: opłata stała wynosi 15,00 zł + opłata za każdą bibliotekę 0.15 zł + VAT.

Wykonujemy także wydruki zestawień informacji na papierze w cenie 0,50 zł za każdą stronę formatu A4.

Do sporządzenia zamówienia na **zestawienie informacji** służy załączony wykaz pól rekordu **BIBLIOTEKA**.

Zamówienia prosimy kierować na adres Biura ZG SBP

W serii << BIBLIOTEKI W POLSCE - INFORMATOR >>

**ukazały się wydawnia książkowe informatorów
o bibliotekach z województw:**

	cena		cena
białskopodlaskiego	1,60 zł	olsztyńskiego	4,00 zł
białostockiego	2,00 zł	ostrołęckiego	1,60 zł
bydgoskiego	4,20 zł	pilskiego	1,60 zł
chełmskiego	2,50 zł	piotrkowskiego	2,50 zł
ciechanowskiego	1,60 zł	płockiego	1,60 zł
częstochowskiego	10,00 zł	poznańskiego	12,00 zł
elbląskiego	1,60 zł	przemyskiego	3,00 zł
kaliskiego	4,00 zł	radomskiego	4,00 zł
katowickiego	7,00 zł	siedleckiego	1,60 zł
konińskiego	3,00 zł	sieradzkiego	1,60 zł
krakowskiego	17,00 zł	skierniewickiego	1,60 zł
krośnieńskiego	3,00 zł	słupskiego	1,60 zł
legnickiego	3,00 zł	suwalskiego	2,00 zł
leszczyńskiego	3,00 zł	tarnobrzesckiego	1,60 zł
lubelskiego	2,50 zł	włocławskiego	3,00 zł
łomżyńskiego	2,00 zł	zamojskiego	3,00 zł
nowosądeckiego	4,00 zł	zielonogórskiego	4,00 zł

Szanowni Państwo!

- kupując komplet informatorów otrzymacie 40 proc. rabatu
- kupując powyżej 15 informatorów otrzymacie 20 proc. rabatu

Biblioteki! Bibliotekarze!

- za sprzedaż informatorów udzielamy 30 proc. prowizji.

WYDAWNICTWO

POLECA PAŃSTWU NOWY, 20 tom
serii <<NAUKA-DYDAKTYKA-PRAKTYKA>>
Jerzego Maja, Marka Nahotki i Władysława Szczęcha

„ZASTOSOWANIA KOMPUTERA W BIBLIOTECE”

Książkę najlepiej charakteryzuje spis treści. Oto on:

1. *Wstęp.*
2. *Problemy organizacyjne komputeryzacji bibliotek.*
3. *Programy obsługi bibliotecznych baz danych.*
4. *Sieci lokalne.*
5. *Rozległe sieci informacyjne (Internet).*
6. *Przegląd zautomatyzowanych systemów i baz danych.*
7. *Komputerowe redagowanie tekstu.*
8. *Sprzęt komputerowy dostępny w bibliotekach polskich.*
9. *Oprogramowanie systemowe i narzędziowe.*
10. *Słowniczek terminów.*
11. *Literatura.*

Książka została napisana przez doświadczonych bibliotekarzy dydaktyków i praktyków, którzy starają się swoich czytelników wprowadzić krok po kroku w nową technologię pracy bibliotekarskiej przy użyciu tak doskonałego narzędzia jakim jest komputer. Jest to książka dla czynnych bibliotekarzy, którzy zamierzają komputeryzować swoją bibliotekę lub są w trakcie tej skompilowanej operacji.

Jest to bardzo wartościowa i oczekiwana pozycja.

stron 160 cena 12 zł

Zamówienia prosimy kierować:

**Dział Promocji i Kolportażu SBP,
02-103 Warszawa-Ochota,
ul. S.K. Hankiewicza 1, tel. 22-43-45
lub**

Wydawnictwo SBP ul. Konopczyńskiego 5/7, 00-953 Warszawa

WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN

poleca:

**Na tropie Indoeuropejczyków. Mity i epopeje.
Z Georgesem Dumézilem rozmawia Didier Eribon
(Georges Dumézil. Entretiens avec Didier Eribon)
Tłum. Krzysztof Kocjan**

wyd. 1., pop.-nauk., s. ok. 160, brosz., 14,3 x 20,5 cm
ISBN 83-01-12179-3

Jest to zapis rozmów z Dumézilem — uczonym francuskim, światowej sławy historykiem i lingwistą, profesorem College de France, członkiem Akademii Francuskiej — opublikowany w roku 1986, dwa miesiące przed jego śmiercią.

Czytelnik znajdzie tu przedstawienie biografii i osiągnięć naukowych Dumézila — przede wszystkim jego teorii trójfunkcyjności mitologii indoeuropejskiej — a także rozważania na temat roli uczonego w świecie, stosunku do własnego dzieła.

Rozmówcą jest francuski filozof młodego pokolenia — autor słynnej książki o Michelu Foucault oraz przełożonego już na język polski wywiadu — rzeki z Claudem Lévi-Straussem.

Pragniemy przybliżyć polskiemu czytelnikowi postać znawcy mitologii indoeuropejskiej, którego prace we Francji i innych krajach Zachodu są zaliczane, obok dzieł Eliadego, do ścisłego kanonu najwybitniejszych dzieł humanistyki współczesnej.

Georg Wilhelm Friedrich Hegel

Wykłady z historii filozofii t. 2

(Vorlesungen über die Geschichte der Philosophie)

Tłum. Światosław Florian Nowicki

seria: **Biblioteka Klasyków Filozofii**

wyd. 1, ks. pom., ark. wyd. 32, tw. 12,3 x 19,3 cm
ISBN 83-01-12073-8 t. 2
ISBN 83-01-11522-X t. 1-3

Jest to drugi tom trzytomowego dzieła powstałego na podstawie notatek słuchaczy Hegla. Odegrało ono ogromną rolę w recepcji heglizmu (jako ilustracja Heglowskiej dialektyki myśli oraz stosunku Hegla do tradycji). Przyczyniło się też do metodologicznego pogłębienia badań nad historią filozofii jako dyscypliną swoistą.

Tom niniejszy zawiera dalszy ciąg wykładów poświęconych filozofii greckiej. Szczególną uwagę poświęcił Hegel systemom filozoficznym Platona i Arystotelesa. Następnie omówił kolejno dogmatyzm (filozofię stoicką i epikurejską), sceptycyzm i neoplatonizm (filozofię Filona, filozofię kabalistyczną i gnostyczną oraz aleksandryjską).

Jest to bodaj najważniejsza część z całego dzieła — pozwala bowiem ujrzeć z perspektywy systemu Hegla filozofię grecką okresu klasycznego.

Wykłady z historii filozofii to praca napisana wyjątkowo przystępnie i klarownie. Hegel wykladał historię filozofii nieomal nieprzerwanie przez cały okres swej działalności akademickiej od 1805 do 1831 roku, mógł więc treści przekazywane studentom dobrze przemyśleć, a swym przemysleniom nadać jak najbardziej popularną formę. Jest to lektura dla wszystkich, którzy interesują się historią filozofii, filozofią niemiecką i grecką filozofią starożytną.

WYDAWNICTWA NAUKOWE PWN

ul. Miodowa 10, 00-251 WARSZAWA

Dział Sprzedaży: tel. (0-22) 635-09-76, fax (0-22) 826-09-50

Zapraszamy do naszych księgarń własnych i promocyjnych na terenie całego kraju, w których można kupić wszystkie publikacje naszego Wydawnictwa